NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
NOV 24 1980
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 42 (1600) 1980 | NELJAPAEVAL, 16. OKTOOBRIL — THURSDAY, OCTOBER 16 | XXXI aastakäik

Sõda Lähis-Idas laieneb

Iraagi väed jätkavad aeglast vallutussõda Iraanis. Edasitungides Teherani suunas Iraagi väeosad vallutasid Dizful linna, mis asub 80 km piirist. Lõunapool Iraaki väeosad puhastasid sadamalinna Khorramshari kesklinna, üksikutest iraani vastupanupesadest ja sadamas hävitasid mitmed India, Rumeenia ja teiste riikide laevad. Hävitustuli on koondatud maailma suurimale õlitööstuse keskusele Abadani läheduses ja Abadani vallutamine näib olevat iraaklaste lähemaks eesmärgiks. Esmakordselt möödunud nädalal iraaklased võtsid kasutamisele N. Liidu päritoluga kaugraketid, Iraani linnade pommitamiseks kaugel tagalas.

Iraani väeosad püüavad tõkestada Iraagi väeosade edasitungi ja möödunud nädalal lennuvägi teostas suurima lennurünnaku Iraagi pealinnale, tekitades seal suuri ainelisi kahjustusi. Mõlema poole poolt on seni võetud vange vähesel määral. See näitab suhteliselt vähest maavägede kasutamist käesolevas sõjas.

JORDAN EI JAA NEUTRAALSEKS

Jordani kuningas Hussein tegi teatavaks, et ta on valmis andma Iraagile kõike võimalikku sõjalist abi. Ta on lubanud kasutada Aquaba sadamat Iraagile määratud sõjavarustuse mahalaadimiseks, on mobiliseerinud Jordani transpordi selle varustuse edasitoimetamiseks Iraani ja Iraagi piiri lähedale on koondatud 40,000 meheline Jordani armee, kes on valmis Iraani minekuks, kui Iraagi valitsus seda soovib. Arvestades sõjalise varustuse transpordi võimalust läbi Jordani, on seda kasutama hakanud mitmed kommunistlikud riigid. Aquaba sadamas on varustust mahalaadimas Ida-Saksamaa ja Vene laevad. USA valitsus selle vastu ei ole protesteerinud, kuna ta ütleb end mitte teadvat kas selle varustuse seas on strateegilist sõjavarustust.

ISRAEL PROTESTEERIB

Iisraeli peaminister Begin teatas parlamendis, et valitsus on avaldanud protesti neutraliteedi rikkumise pärast Jordani poolt. Iisrael on häiritud suurest sõjalise varustuse transpordist läbi Jordani. See võib kujundada Iraagist suurimaks sõjaliseks jõuks Pärsialahe piirkonnas ja muuta sõjaliste jõudude vahekorra Iisraeli kahjuks selles piirkonnas.

ÕLITOODANG ON VÄHENENUD

Araabia riikide arvestuste kohaselt on Iraagi ja Iraani vahelise sõja tagajärjel oli toodang Pärsialahe piirkonnas sõja tagajärjel vähenenud 3-me miljoni vaadi võrra päevas. Et tööstuslikud riigid selle all ei kannataks, Saudi-Araabia on lubanud oma õli toodangut vastavalt suurendada, et tööstuslikud maad sõja tagajärjel ei kannataks.

Sõda, mis arvati kestvat mitte rohkem kui 2 nädalat, näib venivat pikale. Iraan keeldub ikka veel vaherahusopitajaid vastu võtmast ja loodab maale sissetunginud Iraagi väeosad maalt välja visata. Võibolla, et see lootus täitub, sest Iraani väeosad on hakanud näitama visamat vastupanu vaenlasele kui esialgu arvati. Kuulduste kohaselt on USA-s kaalumisel, kas mitte unustada pantvangide küsimus ja hakata andma sõjalist abi Iraanile. Ilma selleta kogu Pärsia lahe piirkond võib sattuda N. Liidu kontrolli alla.

Maaväring Alzheerias nõudis 17,000 inimelu

26-aastase vaheaja järele tabas Alzheerias Al-Asnam linna kohutav maavärisemine, mis 30 sekundi jooksul hävitas 80% ehitustest ja mattis rusude alla kümneid tuhandeid inimesi. Arvatakse, et surma sai 17,000 inimest ja umbes 500,000 vigastada. Kanada, Ühendriigid ja mitmed riigid Euroopast saadavad abi kannatadasaanutele. Valitsus kaalub, kas hakata linna ehitama üles samale kohale, või kusagile, kindlamale kohale.

Viimase 10 aasta jooksul on maakeral aset leidnud 8 suuremat maavärisemist, kus kokku on saanud surma 829,237 inimest. Ohvriterikkam nendest oli maavärisemine Hiinas 28. juunil 1976, kus hukkus 655,237 inimest.

Suitsupilved tõusevad põlevast Iraani sadamalinnast Khorramshahr, mida Iraagi väed piirasid ligi kolm nädalat. Laupäeval soomusüksused ületasid Kunari jõe ja liikusid pooleldi hävitatud õlikeskuse Abadani suunas.

Riigiametnikud lõpetasid streigi

Föderaalvalitsuse teenistujad, kes ähvardasid maad üldstreigiga, aktsepteerisid laupäeval, 1. okt. valitsuse ettepaneku nende palka tõsta kahe aasta jooksul 24,7%, arvestades möödunud aasta 1. nov. Saamata jäi neil palgatõus elukalliduse arvel ja lühem tööpäev, millega paljud töötajad rahule ei jäänud. Riigiteenijad Montrealist sõitsid isegi Ottawasse demonstreerima töölisunioonii hoone ees, kus nõuti ametiühingu esimehe lahkumist omalt kohalt. Riigiteenijad Ottawas hääletasid valdavas enamuses lubatud palgatõusu poolt ja sellega lõppes streik teisipäeval, 14. okt.

Nädalakroonika

PARTEI LUBAB PIDADA POOLA TÖÖLISTELE ANTUD LUBADUSI

Poola kommunistliku partei juht S. Kania ütles oma parteile peetud kõnes, et vahekord on halvenenud uuenduste pooldajate ja teiste vahel partei juhtkonnas, kuid valitsus peab kinni töölistele antud lubadustest riigist sõltumatute ametiühingute moodustamisel.

Portugali uus parempoolne valitsus avaldas soovi ühineda Euroopa majandusliiduga. Valimistel sai uus valitsus suure enamuse.

Kaks Türgi kohtu poolt surma mõistetud terroristi hukati poomise läbi. Kohus mõistis nad süüdi rahutustest osavõtmises, mille tagajärjel on saanud Türgis surma viimase kahe aasta jooksul umbes 5000 isikut.

Suurem osa Ameerika Ühendriikidest ostetud uraaniumist on kohale jõudnud Indiasse. Selle väljasaatmine seisis pikemat aega USA kongressi keelu tõttu, kus arutusel oli India aatomrelvade katse 1974. aastal.

Ajakirja „Newsweek" poolt tehtud uurimiste kohaselt saab presidendi kandidaat R. Reagan enam valijameeste hääli kolmekümnes osariigis — kokku 321 häält. See on 51 häält rohkem kui tal on vajalik presidendiks saamiseks. President J. Carter saab ajakirja arvamise kohaselt ainult 142 häält.

60-naelane kullatükk, mis leiti möödunud nädalal Melbourne linna lähedal, on suurim mis kunagi leitud Austraalias. Selle müügihinnaks on üks miljon dollarit. Samas piirkonnas on ka varemalt leitud kulda.

Toronto linnavalitsus hääletas oma liikmetele palgakõrgenduse. Linnapea palk tõuseb seniselt 61,673 dollarilt $67,633-le. Linnanõunike palgaks on nüüd $26.521.— senise $24.290.— dollari asemel.

Nobeli auhind kirjanduse alal määrati Leedus sündinud poola päritoluga luuletajale C. Milosile. Ta on praegu õppejõud Kalifornia ülikoolis. Nobeli auhinna suuruseks on $220.000.—.

Väljaspool Ameerika Ühendriike elavaid hääleõiguslikke ameeriklasi arvatakse olevat 1 miljon. Nendest elab Kanadas 50.000—70.000.

Viimase üheksa aasta jooksul on oktoobri kuu olnud Los Angeles'is udusem kui varem ja see on põhjustanud inimeste haigestumisi. Mõju on see avaldanud ka neile kel varemalt ei ole olnud hingamise probleeme.

Ontarios tuleb iga kolme abielu kohta 1 abielulahutus. Iga 100.000 isiku kohta on 790 abiellumist. 1964. aastal oli see 1.120 saja tuhande kohta.

Ontarios juuakse 1,66 miljardi dollari väärtuses alkoholseid jooke ja ostetakse eraviisil väljaantud loteriipileteid 260 miljoni dollari eest. Hobuste võidusõitudele kulutatakse 700 miljoni dollarit.

Põlevalt lõbusõidulaevalt päästetud J. Malon ja ta abikaasa leidsid koju jõudes, et nende korterisse oli sissemurtud ja väärtasjad ära viidud.

Kanada valitsus kavatseb kohtuda Vene valitsuse esindajatega kolmandat korda, et lahendada $6 miljoni kättesaamist Kanada põhjaaladele kukkunud vene sputniku jäänuste koristamise kuludeks. Senini pole venelased selle eest maksnud.

JÜRI LINA KÕNELES KULTUURIKÜSIMUSTEST

Neljapäeva õhtul kõneles Torontos Eesti Majas Jüri Lina Stokholmist, kes viimastel nädalatel viibis ringreisil Põhja-Ameerikas. Jüri Lina esinemist oli kuulama tulnud sadakond inimest.

Jüri Lina ettekande teemaks oli kuulutatud „Kultuuri olukord tänapäeva Eestis", kuid tegelikult sisaldas ettekanne ainult üldsõnalist okupeeritud Eestis praegu valitseva olukorra iseloomustust, ja peamiselt Stokholmis asutatud heliplaadi firma Terra poolt valmistatud kaheksal heliplaadil esinevate Nõukogude Eesti lauljate tutvustamist ja nende laulunäidete heliplaatidelt esitamist. J. Lina ringreis toimunud heliplaadi firma Terra ülesandel, mis kuulub kõnelejale ja tema kaastöölistele. J. Lina tutvustas ennast kui kriitilist mõtlejat, kelle loomingut Nõukogude Eestis ei ole lastud avaldada. Ta olevat kirjutanud paarkümmend raamatut ja üks ilmuvat lähemal ajal Soomes.

KUNSTNIKUD KARJERISTID

Nõukogude Eestis valitsevat kultuuri iseloomustas kõneleja kui propagandalist massikultuuri, mis ülistab praegust tegelikkust. Kunstnikud on seega tegelikult karjeristid, õieti mitte kunstnikud. Tõelised kunstnikud, kes tahavad oma isiksust avaldada, on võimude poolt vihatud.

Kõneleja andis suure tunnustuse kirjanik Jüri Üdi luulele, kellel olevat eriti suur menu Eestis noorte hulgas. Oma ettekandes J. Lina peatus lähemalt pea kõikide nende lauljate juures, kes esinevad tema heliplaatidel ja mängis heliplaatidel näiteid nende esinemistest. Eriti tõstis ta esile lauljatari Anne Maasingut.

UUS KIRJASTUS

Kõneleja peatus lähemalt okupeeritud Eestist põgenenud Mart Vahteli lool, kes Eestist üle Soome põgenes Rootsi ja keda väliseestlased ei olevat mõistnud ja kes on eestlastest pettunud. Selle tagapõhjal hakkab J. Lina tuleval aastal Itaalias valmistama filmi, mis käsitab eestlaste vahekordi. Kõneleja esitas märkuse, et üldiselt ei mõistvat väliseestlased Nõuk. Eestist hilisemal ajal põgenenuid, ja seepärast need ei suhtlevat palju väliseestlastega, vaid rohkem omavahel. Niisuguseid uusi Eestist välja pääsenuid olevat juba kaunis palju. — Kõneleja nimetas ka, et Rootsis asutatavat uus eesti kirjastus, kes hakkab välja andma Nõuk. Eestis avaldamist mitte leidvat põrandaalust kirjandust. Kõneleja tegi lõpuks kriitilise märkuse, et pagulaseestlased võtvat küll vastu palju resolutsioone ja deklaratsioone, kuid selle asemel olevat vaja eesti kultuuriloominguga tengida rahvusvahelisse ühiskonda. Lõpuks vastas kõneleja mõnele koosolejate poolt esitatud küsimusele.

Theodor Luts suri Brasiilias

Eesti filmipioneer Theodor Luts suri 24. sept. Brasiilias, Osascos. Ta oli sündinud 14. augustil 1896 Kuremaal.

E. V. saadiku ülesandeis olev peakonsul Ernst Jaakson koos abikaasa Clairega hiljutisel 75. a. sünnipäeva puhul New Yorgi Eesti Majas korraldatud koosviibimisel. Koosviibimisel oli umbes sada isikut, — juubilari lähemad sõbrad, kaastöölised, organisatsioonide ja pressi esindajad. Foto — Salme Parming

T. E. AIANDUSKLUBI

LOENG

Ene Runge

„Võrdlusi tarbekunstis esinevate lillemustrite ja looduslillede vahel"

neljapäeval, 23. oktoobril 1980
kell 8 õ. Eesti Majas

KÕIK TERETULNUD.

Mälestusmärk langenud ukrainlastele

Torontos püstitati mälestusmärk tuhandete ukraina päritoluga Teises maailmasõja langenud Kanada sõdureile Scarlett Rd. ja Eglintoni ristumise kohal asuvasse parki. Mälestussamba avas ukraina päritoluga sõjaaegne Kanada kindral Stephen Andrunyk. Torontos elab umbes 70.000 ukraina päritoluga kanadlast.

VÕRULASTE KOONDISE
SÜGIS-PIDU
laupäeval, 15. novembril 1980 kell 7 õ.,
Toronto Eesti Maja suures saalis.
Eeskava ☆ Tants ☆ Baar
KÕIK TERETULNUD!
Pääsmed — laudade tellimine helistada Walter Piigli tel. 766-2255 või Rudolf Lall 535-8436

HIIDLASTE SELTSI
MARDI-PIDU
8. novembril 1980, kell 7.00 õhtul
Toronto Eesti Maja suures saalis
Lõbus eeskava ☆ Baar ☆ Einelaud
Tantsuks mängib orkester „KAJA"
— KÕIK KUTSUTUD JA OODATUD —
Pääse $6.00. Pääsmed ja laudade reserveerimine helistada E. Liik 421-1139

Laupäeval, 25. oktoobril kell 7.30 õ. Eesti Maja suures saalis
EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS
TULUÕHTU
EKN tegevuse majanduslikuks toetamiseks.
ÕHTUL MUUSIKALINE KAVA.
Tantsuks mängib Enn Kuuskne orkester.
Kutsekaardid tuluõhtuks saadaval EKN büroost Eesti Majast, tel. 465-2219.

Eesti Invaliide Toetav Naisring Torontos
MOENÄITUS
pühapäeval, 26. oktoobril 1980, kell 3 p.l.
Toronto Eesti Maja suures saalis.
Mängib Georg Iltali orkester
Piletite ettetellimine tel.: 694-4237 või 773-4825.

MULKIDE SELTSKONDLIK
KOOSVIIBIMINE
koos õhtusöögiga pühap., 2. nov. kell 3 p.l.
Tartu College'is, 310 Bloor Str. W.
Lõbus sõnalis-muusikaline eeskava.
Piletite ettetellimine hiljemalt 27. okt.:
Elmar Silm — tel. 741-7994, Optikaäri Ratas — tel. 465-6251
KÕIK TERE TULEMAST! Mulkide Selts

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly.
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951.

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h. -5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l. Tellimishinnad: Kanadas — 1 a. $27.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. USA-sse — 1 a. $29.00 6 k. $15.50, 3 k. 9.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $33.00, 6 k. $17.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri- ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25 Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.

Üksiknumber —.50¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $4.00, tekstis $3.75, kuulutuste küljel $3.50.

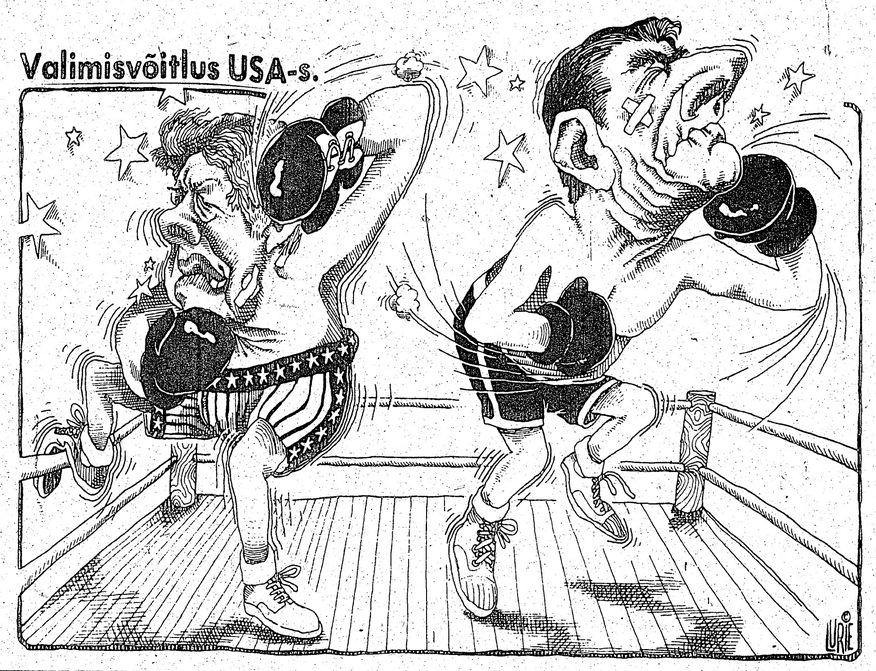

Värviline naaber

Toronto Sun-is ilmus artikkel rassiprobleemidest Torontos.

„Edith Wallace on puhkepalgal olev vanem daam, kes elab oma pojaga Toronto äärelinnas oma väikemajas. Tema vanaduspäevade uhkuseks on hästi korras hoitud maja ümbritsev muru. Naabriteks on Indiast päritolevad sisserännanud perekonnad. Viimaseil aastail on Edith Wallace korduvalt naabritele tähelepanu pööranud selle, et nende lapsed ja ka nad ise ei pea lugu tema murust ja lilledest, vaid kasutavad muru kõnniteena ja sellega rikuvad tema hoolsa töö tulemusi.

Sellest on tekkinud pahandus naabrite vahel ja Indiast pärit olev pr. Jasumani pöördus Kanada Inimõiguste Komisjoni pole, kust saadeti kohale juurdlusametnik pr. Chopra. Esiteks ta kuulas ära naabri pr. Jasumani süüdistuse ja selle järele soovis kuulda ka pr. Wallace seletust pahanduse kohta. Pr. Wallace soovitas tal pöörduda oma advokaadi poole selgituse saamiseks, mida aga juurdlust toimetav ametnik ei teinud. Selle asemel pöördus ta politsei poole, kust välja saadeti eriosakonna ametnikud, konstaablid Charlie Lufifora ja Ralph Andreacci.

Ka nemad külastasid pr. Jasumanist esimesena ja alles selle järele pöördusid nad pr. Wallace poole, kes tundis end sellest haavununa ja süüdistas neid oma naabri poole hoidmises. Kuna ametmehed ei saanud rahuldavaid vastuseid pr. Wallace'ilt, saadeti juurdlust toimetama veel kaks ametnikku kohalikust politseijaoskonnast, kes samuti kui eelmised eriosakonna juurdlusametnikud, ei leidnud, et tegemist on rassivihkamise probleemidega pr. Wallace poolt, pigemini on tegu tavalise naabrite vahelise tüliga. Teisele arvamisele on aga jõudnud Inimõiguste komisjoni ametnikud ja nende aktides on pr. Wallace värvilise rassi vihkaja.

Ajaleht „Sun'i" reporteri arvates on probleem ainult selles, et üks pool on valge ja teine pruun ja nad ei saa omavahel läbi.

ÕLI JA KULD

USA on olnud tehnoloogiliselt aastakümneid ülatamatu ja tema toodanguline tõus paistis nagu piiramata. Kuid oma rahanduspoliitikaga on ta jooksnud rappa, kuigi sageli endast olenemata põhjustel. Suurt osa mänglb raha — see tegelikke väärtusi mitteomav vahend, mis on osalt kaotamas oma võimu ja on teisalt mängimas osa, mis tekitab inflatsiooni ja tööstuslikku ebaproduktiivsust.

Laenuintressid kerkisid läinud aastal ootamatult 15 kuni 20 protsendini ja siis langesid jälle tänapäeva normaalsemasse vahekorda. Kuid juba aastakümneid on kadunud näiteks 5,5 protsendilised laenud, näiteks elamulaenudelt siis kui ise alles soetasime oma esimest maja. Kapitali riisiko on kasvanud koos nõudlusega ja iga uus riisiko nõuab uut vastukaalu.

Ölihinnad, inflatsioon ja aeglane toodanguline areng on vahepeal saanud ülemaailmseks nähteks ja neid ei ole võimeline lahendama ükski maa omaette ja isegi mitte blokeerudes enam-vähem ühtlaseks rahanduspoliitikaks. Krediidiprotsendi tagasilangus „normaalsele" oli ainult lühiajaline ja nüüd on elamulaenud jälle tagasi 15 protsendi juures.

Küsimuses on uuesti õli. Kas süüdistada õlisheike või mitte, maailm seisab fakti ees, et Iraani ja Iraagi õlitööstused on purustatud ja leekides ning tõenäolikult ei pääse Pärsia lahe ümbruse õlimaade õli peagi enam Pärsia lahest välja, kuna neutraalsete maade kaubalaevu on Iraani poolt põhja lastud ja uued sellesarnased sõjasaavutused võivad blokeerida väljapääsu.

Kuigi see ei ole ainus tööstusmaadele voolav õli, ometi on selle osatähtsus nii suur, et tööstusmaade varudest jatkub ainult selle defitsiidi tõttu vast ainult sajaks päevaks. Tulemuseks on vabalt liikuva õli paratamata hinnatõus, selle tõttu suurenev inflatsioon ja toodanguline peatus koos kaasuva tööpuuduse suurenemisega.

Õlihindade tõus, inflatsioon ja majanduslik kasv on muutunud rahvusvaheliseks probleemiks, milles üksteist aidata ei suudeta. Ajal, mil OPEC maade ülejäägid on kerkimas selle aasta lõpuks kuni 110 miljardiliseks ülejäägiks, peavad vaesemad maad kasutama välispidist finantseerimist selleks, et end õliga kuidagi käigus hoida. Näiteks peab India suunama kuni 72 protsenti oma ekspordi summadest õli ostusse ja see maa on vaene isegi ilma selle kulupostita.

Selles virr-varris püüdleb USA asjatult oma dollari stabiilsust hoida rahanduspoliitikaga intressimäärade abil. Kuid paistab, et ka USA-l puuduvad õiged eksperdid, kes suudavad rahanduspoliitilisi reaktsioone vajalikus tasakaalus hoida. Turul oleva vaba raha piiramiseks tõsteti läinud aastal krediidiprotsente ja tulemuseks oli toodanguline peatumine, kuid üha tõusev inflatsioon.

Vahepeal katsetati intressimäärade alandamisega ja püüti olukorda stabiliseerida. Tulemuseks oli küll intresimäära langemine 11 protsendile, kuid samal ajal ka rahahulga kasvamine vabaturul 16.8 protsendi võrra. Ülemäärase raha olemasolu peab kõigi arusaamade kohaselt ainult toitma hindade tõusu. Uus intressimäärade kasv näiteks mortgage'i turul 15 protsendile Kanadas on nähtavasti reaktsioon nende meeste arusaamadele, kes istuvad USA rahafondide valitsemise juures.

Dollar ja tema väärtus on muutunud nagu jo-jo'ks, mis pendeldab ülesse ja alla ja demoraliseerib üksikinimest, rahaasutusi ja rahvusvahelisi valuutade vahetusi. Kapital, suur või väike, ei tea kus ta seisab, mida ta peab ette võtma ja milliselt ohtudest hoiduda. President Carter, kes neli aastat tagasi lubas tasakaalustada USA eelarve, on astunud uude eelarveaastasse 45 miljardilise defitsiidiga. See iseloomustab administratsiooni enda eelarvelist kriisi, millest ei osata ilma puudujäägita edasi saada. Eksisteerivas majanduslikus segaduses, mis on võtnud ülemaailmse ulatuse, ei ole ette näha ka dollarivääringu stabiliseerimist ka Pärsia lahe sündmuste taustal. Dollar on jäämas viletsaks vääringuks veel pikemaks ajaks ja kõige selgemini peegeldub see läikiva, kollase metalli üha tõusvates hindades ja mille nimi on kuld.

V.

VÄHJAHAIGUSE VASTU VÕITLEMISE FOND
„Meie Elu" juures

„MEIE ELU" talitus 958 Broadview Ave. Torontos, võtab vastu annetusi selleks. Annetuse alammäär $5.—. Tshekid palume kirjutada „Canadian Cancer Society re: Terry Fox Fund" nimele.

EESTI KIRJASTUS KANADAS

KAS TEIE AUTO AKEN LEKIB?
KAS TEIE AUTO KLAAS ON KATKI?
Teatage meile ja kutsuge välja LIBRA AUTO GLASS, Urmas Kalm. (Mobile service). Meie tuleme teie koju või töökohale. Meie tegeleme ka kindlustusnõudlustega. Tel. 463-1385

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Täienduseks ESTO '83 asjus

Kirjutises „Esto '83 Austraalias" („Meie Elu" nr. 35 s.a.) olin ekslikult märkinud, et P.-Ameerika ja Euroopa noortele Ü. E. Päevadeks sobival ajal on Austraalia koolides õppetöö. Siiski seal algab augusti keskel või lõpupoolel 3-nädalane koolide vaheaeg, mis 1983. a. peaks algama laupäeval, 20. augustil. Pühap., 21. aug. —pühap., 28. aug. oleks sel puhul ülemaailmselt koolinoorte seisukohalt kõige vastuvõetavam aeg Esto '83 korraldamiseks. Nädal hiljem on USA ja Kanada õpilastel kooli hilinemise risk, õppetöö algab teisip., 6. septembril. Euroopas koolid vist algavad veelgi varem, neile võibolla isegi 21.—28. aug. ei taha sobida.

Kui peale Ü. E. Päevi on veel kavas midagi noortele (skautide-gaidide laager, midagi „metsaülikooli" taolist v.m.), siis neist üritustest saaksid P.-Ameerika noored vast osaaegselt (algpäevad) osa võtta. Üliõpilaste osas ei peaks olema aja probleeme, ülikoolides üldiselt algab õppetöö hiljem (sept. keskel).

Endel Toiger

Viimane vägede ülemjuhataja

F. Limbergi teos „Isamaa eest" annab ülevaate E. Vabariigi ohvitseridest, ent kahe-silma-vahele on jäänud, et kol. Jaan Maide oli E. Vabariigi sõjavägede viimane ülemjuhataja. 20. sept. 1944 avaldati Eestis „Riigi Teatajas" nr. 1 määrus, milles J. Uluots Peaminister Vabariigi Presidendi ülesandeis nimetas Eesti sõjavägede ülemjuhatajaks kol. J. Maide. VR II/3, kes oli varem 4-da diivisi ülem, oskas end varjata kommunistliku 1940/41 okupatsiooni ajal. Kol. Jaan Maide sündis 3. 5. 1896 taluperemehe pojana Vana-Kariste vallas Pärnumaal. Õppis linnakoolis ja Riia polütehnikumis, lõpetas 1916 Kiievi lipnike kooli I maailmasõjas ja 1918 Vabadussõjas 6. jalaväe rügemendi kompanii ülem, siis kindralstaabi operatiiv osak. ülema k.t., 1925—34 Kaitseliidu peastaabi ülem ja 1939 Viljandis 4-da diviisi ülem. Saksa okup. aegu 1941—44 oli J. M. Eesti Omakaitse ülem. Koos peamin. k.t. O. Tiefiga oli kol. Maide viimaseid, kes Tallinnast lahkus ja vangistati Matsalu rannas, kuna Rootsist saadetud paat millegi pärast ei saabunud õigele kohale. See vapper eesti sõjamees mõisteti 2/3. juulil 1945 Soveti Ülemkohtu lavastatud protsessil Moskvas surma ja mõrvati 49 aastasena N. Vene võimude poolt.

S.

Suur veok kolimiseks
J. KRULL
JA
WILCOX LAKE SAUNA
PEREKONNA SAUN
464 Sunset Beach Rd., P.O. Box 460
Oak Ridge, Ontario L0G 1P0
Telefon 883-5777
Johan Krulli juhtimisel.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

AKTUAALSEL TEEMAL

KES SAAB AMEERIKA PRESIDENDIKS?

Mõne nädala pärast, 4. novembril otsustatakse, kes saab USA uueks presidendiks. Käimas on äge valimiskampaania, ja seekord kolme kandidaadi vahel: President J. Carter, senaator Ronald Reagan ja iseseisev kandidaat J. Anderson. Küsimuses on asjaolu kummalt kandidaadilt J. Anderson võtab ära rohkem hääli. TV-is esinesid Ameerika rahvale ainult R. Reagan ja J. Anderson, kuna J. Carter keeldus. kuid taotles hiljem uut debatti, millest aga R. Reagan keeldus. Valimiskampaania on muutunud eriti ägedaks, kuna J. Carter, kellele ennustatakse kaotust tuli välja raskete süüdistustega R. Reagani vastu.

Praeguse USA presidendi J. Carteri ajal on Ameerika Ühendriigid ja kogu läänemaailm saanud suuri tagasilööke USA kõikuva välispoliitika tõttu. J. Carter on kõige väiksema haridusega USA president ja tema lähemad kaastöölised Valges Majas, kes on pärit Georgia osariigist, osutuvad teovõimetuteks. President J. Carteri joodikust vend Billy Carter ajas tähtsaid riigiasju kommunistliku Liibüaga. J. Carteri loetakse peasüüdlaseks selles, et USA kõige tugevam liitlane shahh R. Pahlavi Iraan langes moslemite fanaatiku Khomeini revolutsionääride haardesse. 52 USA Teherani saatkonna ametnikku, kellest enamik olid otse süüdlased shahhi rezhiimi hävitamises, on juba üle aasta moslemi revolutsionääride vangis. Nende päästmiskatse ebaõnnestus ja viis USA prestiizhi nullpunktile. Selle ebaõnnestunud Iraani poliitika tulemusena puhkes Iraani ja Iraaki vahel sõda. Mõlemad riigid hävitavad üksteise õliallikaid, õliseadmeid ja õlitorustikke. On tekkinud ilmne oht, et strateegiliselt tähtis Hormuzi õlitee suletakse ja Pärsia lahe õlid vaba maailma riikidele lõigatakse ära. See on N. Liidu unistuseks ja kõige suuremaks tagasilöögiks USA-le ja vabale maailmale.

KÕIKUV POLIITIKA

USA-d ja tema kõikuvat poliitikat peetakse vastutavaks, et Afganistan langes Moskva okupatsiooni alla ja ei USA ega teised vaba maailma rahvad ei suuda Afganistani vabadusvõitlejaid vajalikul määral toetada.

Kuid kõige suuremaid tagasilööke on saanud USA Kesk-Ameerikas, oma riigi tagahoovis. USA hakkas Nikaraagua presidenti A. Somozat vihkama. Võttis talt ära igasuguse toetuse. Tulemuseks oli, et Nikaraagua tulid võimule F. Castro Kuuba saarelt transporditud Moskva kommunistid ja J. Carter toetab uut kommunistlikku võimukorda suurte toetustega, mille üle ei osata ei naerda ega nutta. Praegu on järg San Salvadori käes.

J. Carterit süüdistatakse, et ta on jätnud USA riigikaitse hooletusse ja praegu on N. Liit kõikidel aladel sõjaliselt USA-st tugevam. Vaatamata sellele, et N. Liit okupeeris Afganistani ja ähvardab Lähis-Ida õlisid, teatas J. Carter oma valimiskampaanias ,et kui ta tagasi valitakse, siis ta sõlmib N. Liiduga SALT II kokkuleppe. See tähendab seda, et Moskva hakkab jälle saama USA-lt suuri toetusi ja laenusid oma raske majandusliku olukorra parandamiseks. See aitab Moskvat üle majanduslikest raskustest ning N. Liit on võimeline hoidma koos oma kommunistlikke liitlasi Aasias ja Aafrikas. Kokkuvõttes kõikjalt märgitakse, et J. Carteri välispoliitika on armetu, majandusjuhtimine veelgi halvem, sest inflatsioon suureneb ja tema välispoliitiliste vigade tõttu kaotab tõenäoliselt USA ja tema liitlased Euroopas ja mujal Lähis-Ida õlid.

REAGANI LUBADUSED

Tema vastaskandidaat Ronald Reagan lubab Ameerika panna jälle uuesti tööle. Ta lubab panna suuremat rõhku USA riigikaitsele, pidurdada inflatsiooni ja mis kõige tähtsam lubab tõmmata selge piirjoone N. Liidu laiutamisele. On päris selge, et R. Reagani, kui vabariiklase tulek Valgesse Majja toob suuri muudatusi USA ja kogu vaba maailma poliitikasse praegusel kriitilisel silmapilgul. Selle tõttu näitas gallup, et suur enamik USA valijaid pooldas küsitlustel R. Reagani kandidaati. Nii näitas alles hiljuti Kongressi liikmete keskel tehtud gallup, et koguni 60,4% neist arvasid, et R. Reagan võidab ja ainult 31,3% oli arvamisel, et J. Carter valitakse tagasi. J. Carteri suurematekss vigadeks loetakse ebakompetentsust riigi majanduse juhtimisel, võimetust juhtimisel, sõjalise valmisoleku laokile jätmist ja kõikuvat välispoliitikat.

Kuid olukorrad valimiste päevadeni võivad veel muutuda. Tavaliselt on USA presidendid peagu alati tagasi valitud. J. Carteri suuremaks vastaseks oli tema oma partei liberaalne tiib eesotsas Ed. Kennedy'ga. Kuid pärast seda, kui E. Kennedy kaotas J. Carterile, asus E. Kennedy oma pooldajatega J. Carteri kandidaati toetama.

USA presidendi vanust ja tervist peetakse valimistel tähtsaks teguriks. J. Carter on 56. aastane, kuna R. Reagan 69. aastane. J. Carteri ja R. Reagani peavad arstid terveks ja võimeliseks presidendi ametit pidama. J. Carter hoiab ennast heas vormis igapäevase jooksmisega, kuna R. Reagan armastab oma mõisas ratsutada.

Koos presidendi valimisega on ka Senati ja Esinduskoja ning kubernerite täiendusvalimised. Praegu on demokraatidel mõlema kojas absoluutne enamus president R. Nixoni tagandamise tõttu. Üldine arvamine on, et see olukord muutub eelolevatel valimistel tublisti vabariiklaste kasuks. Kuid see demokraatide ülekaal Kongressil aitab tublisti päästa J. Carteri kõikuvaid aktsiaid eelolevatel valimistel. Kuigi praegu osariikide kaupa arvatakse R. Reaganil olevat teatud ülekaal valijameeste saamisel. Kuid on ka neid, kes arvavad, et eelolevad valimised kujunevad väga tasavägiseks.

AJK

INFORMATSIOONIVABADUSE SEADUS

BEN MALKIN, Canadian Scene'i Ottawa kaastööline

„Vastavalt sellele seadusele . . . iga isik kes on (a) Kanada kodanik või (b) elab alaliselt Kanadas 1976. a. immigratsiooni seaduse sätete kohaselt . . . on õigustatud soovikorral pääsema juurde kõikidele informatsioonikogudele, mis on valitsuse valduses."

Nende sõnadega juhatati sisse uus informatsioonivabaduse seadus alamkojas riigisekretäri Francis Foxi poolt enne kui parlament suvepuhkuseks laiali läks. Seega on Kanada rahvale avatud senini hermeetiliselt suletud uks.

Kuid uue seaduse kehtestamine ei tähenda aga kaugeltki seda, et kõik valitsuse protokollid ja ürikud oleksid rahvale avatud. Sõnad „vastavalt sellele seadusele" peidavad endas erandeid. Kuid need erandid on arusaadavad ja vajalikud, kuna isegi valitsuse oppositsioon leiab, et teatud informatsioon ei ole mõeldud kõigile.

Selle informatsiooni hulka, mis ei kuulu avalikkusele, on arvatud usalduslik informatsioon, mis on saadud teiste riikide valitsustelt, rahvusvahelistelt organisatsioonidelt, provintsi ja kohalikelt valitsustelt — väljaarvatud kui selle informatsiooni andja on nõus selle avalikuks tegemisest. Avalikkusele ei kuulu ka informatsioon, mis võib rikkuda rahvusvahelisi sidemeid, mis on ühenduses riigikaitsega või vastuluurega või mis hõlmab föderaalvalitsuse vahekordi provintsivalitsustega majandusküsimusis. Avalikkusele ei kuulu ka informatsioon kriminaaluurimustest ning valitsuse dokumentidest.

Kui avalikkusele keeldutakse andmast küsitud informatsiooni, on informatsiooni küsijal võimalik asi otsustamiseks esitada informatsiooni või privaatsuse komissaarile (Information or Privacy Commissioner). Kui informatsiooni küsija aga ei jää rahule komissaari otsusega, võib ta edasi kaevata föderaal kohtus. Kohtule antakse nõutud dokumendid vabaks ja kohus otsustab kas need dokumendid tuleb anda vabaks või mitte.

Seega on nüüd mindud samm kaugemale kui endine liberaalide ettepanek, kus riigiministril, kelle pädevusse dokumendid kuuluvad, võib üksinda otsustada missugused dokumendid anda vabaks ja missugused mitte. Seega oli ainult minister vastutav. Uue seaduse kohaselt on aga see vastutus üle kantud kohtule — muudatus, mille eest oppositsioon praeguses valitsuses kibedalt võitles.

Francis Fox tõi näitena ette informatsiooninõude, kus sõjaminister Gilles Lamontagne'ilt küsiti dokumentide vabaks andmist, mis käsitavad F-8 rünnaklennukeid. Need lennukid on ostetud Ühendriikidest. Minister Lamontagne võib nõude otsekohe tagasi lükata, kuna see informatsioon hõlmab sõjalisi saladusi. Peale selle aga on see Ühendriikide allikaist saadud informatsioon ning selle vabaks andmine võib rikkuda Kanada-Ameerika suhteid.

Eraisikud võivad nõuda vabaks informatsiooni nende eneste kohta. Seda on juba nüüdki tehtud teatud kraadini Inimõiguste seaduse alusel, kuid uus seadus avardab informatsiooni nõudja õigusi selles mõttes, et nõudjal on õigus edasi kaevata kohtusse ning kui kohus leiab, et see informatsioon tuleb anda vabaks, siis ministri otsus on kehtivuse kaotanud.

Seda seadust tutvustades ütles Fox: „See seadus kriipsutab alla tänapäeva avatud valitsust ning on õiglane nii organisatsioonide kui eraisikute suhtes, ühtlasi aga kaitseb ta valitsuse õigusi." Nii näiteks kui John Smith soovib näha informatsiooni enese kohta, mis ametiühing tema kohta valitsusele on andnud, peab valitsus enne pöörduma ametiühingute poole loa saamiseks selle informatsiooni avalikuks tegemiseks. Samuti on lugu informatsiooniga, mis organisatsioonid valitsusele on andnud ja mida näha soovivad kolmandad isikud, sest ka siin tuleb lõplik otsus kohtust ja mitte vastavalt ministrilt, kes seadust võib tõlgendada ehk liiga kitsarinnaliselt.

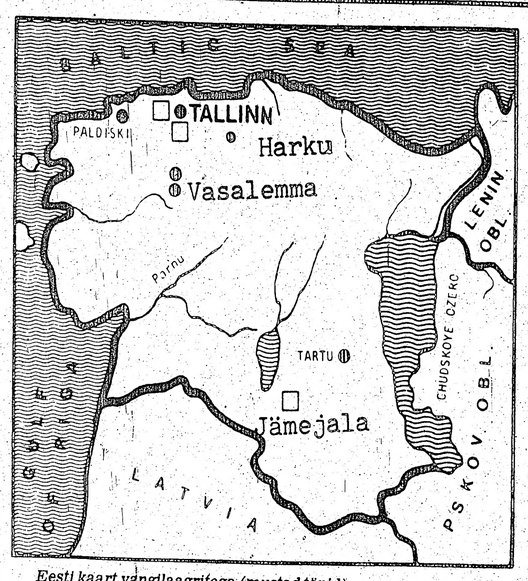

Eesti kaart vangilaagritega (mustad täpid).

REISIJUHT OKUPEERITUD EESTI VANGILAAGRITESSE

Need kes teevad turismireise okupeeritud Eestisse võiks vaatamisväärsustele lisada ka sealsed vangilaagrid. Juhtnööre annab endise poliitvangi Avraham Shifrini poolt Iisraeiis koostatud ja ligi kümnesse keelde tõlgitud erakordne reisijuht N. Liidu vangilaagritesse. Vaevalt aga Inturisti giid oma KGB poolt kinnitatud välisturistidele määratud tuuri laiendab — nii et seda tuleb teha omal käel.

Autor vabandab, et ta teadmised Eesti osas on puudulikud. Ta on teadlik ainult viiest laagrist, kahest vanglast ja ühest psühhiaatrilisest haiglast.

Pealinnas Tallinnas asub üks laager hariliku (lõdva) korraga umbes tuhande vangiga Tisleri tänaval 31 ja 32. Laagrijuht on major Kitajev. Laager on mõeldud kriminaalkurjategijatele, kuid seal hoitakse ka inimõiguslasi nii eesti kui teistest rahvustest. Vangid töötavad tööstushoonete ehitamisega.

Tallinnas on kaks vanglat. Üks neist on uurimisvangla umbes 1000 vangiga. See asub Suur-Patarei-tänaval ja sinna saab trammidega nr. 1 ja number 2. Vanglas ässitavad vahid kriminaalkurjategijaid poliitvangide vastu.

Teine vangla on tuntud KGB-vangla Pagaritänaval number 2. Seal hoitakse ainult poliitvange ja vange on seal kokku umbes 500—600. Vangla on endine börsimaja.

Tartus asub vangilaager, mis tegeleb sõjaväeliste hoonete ehitamisega. Siin valitseb karm kord. Laagrijuhiks on määratud major Kapustin. Laagris on 800—900 vangi.

Viljandi ligidal Jämejalas asub vaimuhaigla, kus leidub poliitvange. Teatud andmete järgi olevat Eesti endine president Päts siin vaimuhaiglas olnud.

Tallinnast lõuna pool Vasalemmas asub kaks vangilaagrit. Hariliku korraga laager umbes 1500 vangiga ja karmi korraga laager umbes 700 vangiga.

Tallinnast umbes 30 kilomeetrit ida suunas asub naisvangide laager umbes 300—400 vangiga.

Tallinnast pisut lääne poole Paldiskis asub nn. hävituslaager, kus vangid töötavad tuumajõuallveelaevade puhastamisega. Puhastustöö on elukardetav radioaktiivse kiirguse tõttu.

Tartu ülikoolis töötab Jüri Saarma uute arstirohtude valmistamisega, mida hiljem mentaalpatsientidele antakse. Shifrini järgi on eesmärgiks tervetest inimõiguste eest võitlejaist teha vaimuhaigeid isikuid.

KILLAMÄNGUDE KAVA KOOSTATUD

Kolmapäeval, 8. oktoobril peeti Killamängude otsustava kogu koosolek, kus juhatus andis ülevaate tehtud eeltöödest. Koosolekul viibis 17 hääleõiguslikku esindajat. Puudusid Harju-, Tartu- ja Petserimaa esindajad. Lühikese ülevaate juhatuse eeltöödest ja kavade väljatöötamisest andis koosoleku avamisel esimees Johannes Vihma. Koosoleku juhatajaks valiti Anne Liis Tüll, kes on ühtlasi Killamängude programmi juhiks ja kava koostajaks.

Killamängud toimuvad 8. augustil 1981 Moonstone suusamägedel. Et tegemist on suurema majandusliku üritusega, siis sõlmitakse vastav leping Moonstone'i peremehega. Juhatus on kolm korda käinud kohapeal, et maakondlikku asetust kaaluda järgmiseks pidustuseks.

Koosolekul tutvustati ja kinnitati Killamängude märgi kavand, mille valmistanud kunstnik Jüri Punno. Märgi põhiteema moodustavad rahvarõivas poiss ja tüdruk ning eesti rahvusvärvid sini-must-valge koos Killamängud '81" nimetusega. Tulevikus on kavas ainult aasta arvu muuta.

Jüri Punno on tuntud rakenduskunstnik eesti ühiskonnas. Eesti skautide õnnetaalrid viimasel 25 aasta jooksul on tema poolt kavandatud. Skautlikkude kinkide, suurlaagrite või teiste suuürituste, lendude märkide kavandid on Jüri Punno loonud rahvuslikust tundest ja kutsumusest.

Killamängude seaduslikuks nõuandjaks on adv. Tõnis Laar, kes aitab koostada vastava lepingu Moonstone omanikuga. Pidustuste ajal viibivad kohapeal arstidena dr. Reet Vanaselja ja dr. Jaanus Marley.

Pääsmete müüki ja parkimist korraldama palutakse vahemgaidid ja skaudid. Pääsmena kavatsetakse kasutada rinnaskantavat kaarti, millele võib kirjutada nimi ja maakond.

Kavas on korraldada toitlustamine kahest kohast. Väljas on „barbecuel" valmistatud soe toit ja sees külmtoit, et ära hoida ummikut. Toidu müük toimub värviliste piletitega, et kiirendada teenimist. Vastavad läbirääkimised on toimunud toitlustajaga. Et ära hoida arusaamatusi ametivõimudega, avatakse alkohoolsete jookide serveerimiseks baar.

Vastavalt peremehe soovile ja Hugo Lateri nõuandele, võetakse Killamängudele eriline vastutuskindlustus.

Pikem läbirääkimine toimus juhatuse poolt esitatud maakondade asetuse kava osas, mis koostatud pärast kolmekordset kohalkäiku. Põhimõtteliselt kinnitati esitatud maakondade asukohad, soovitus parandusega Järvamaa osas. Lõplikud piirid ja asukohad, kinnitatakse järgmise aasta maikuus kohapeal. Rajamisele tuleb pidustuste peavärav, Toompea, maakondlikud väravad ja lipumastid.

Maakondlikud ehitused saavad $100.00 toetuse vastavalt esitatud arvetele.

Killamängude kõige tähtsam osa, programmi koostamine ja läbiviimine on Anne Liis Tülli ja August Tuvikese hooleks, kes olid suurepärase eeltöö teinud kavade koostamisel, mis esitati koosolekule. Vastavalt informatsioonile, eeskavade osas, lasub pearõhk maakondlikul algupäral ja noorte kaasabil. Erilist märkimist leidis skautlike noorte malevate orkestri esinemine Killamängude kaheosalises programmis.

Killamängude avamine toimub kell 12, mille kestvus oleks umbes pooltundi. Esineks noorte orkester, piiskop Karl Raudsepp ja aupeakonsul Ilmar Heinsoo, millele järgneb maakondlikud külastused. Kell 2:00 algaksid rahvamängud, mis kestaksid kella 4:00-ni. Kella 4:00—6:00 oleks ametlik söögiaeg. Killamängude pidulik õhtune kava oleks kella 6:00—730 ja tants eesti viisidel hoorteorkester „Kajalt" oleks kell 8:00.

Kavalises osas tehti positiivseid ettepanekuid. Ervin Aleve ettepanek paljude eesti lippude kasutamine Stokholmi ESTO '80 eeskujul ja H. Neidre soov korraldada lõkkeõhtu paralleelselt tantsule, sai koosoleku täieliku toetuse osaliseks. Järgmine maakodade esindajate koosolek toimub 14. jaanuaril 1981.

elna

Venelased ei kavatse lahkuda Afganistanist

Pakistani president M. Zia ütleb „News Week" magasinile antud jutuajamises, et venelastel pole kavatsust lahkuda Afganistanist, vaid nad kinnitavad kanda edaspidiseks edasitungiks Iraani ja Pakistani. Tema üteluse järgi on see tagaukse kaudu sissetulek ähvarduseks Pakistanile, kuid kinnitab et kõik võimalused võetakse kasutusele venelaste edasitungi pidurdamiseks.

Art Egglenton:

„MA TAHAN LINNAPEANA TEENIDA TORONTO RAHVAST"

Eelolevatel Toronto linnavalimistel on praegusele linnapeale, John Sewell'ie vastaskandidaadina senine linna eelarveosakonna juhataja (City Budget Chief) Art Egglenton. Oma seisukohtade selgitamiseks Toronto etnilisele ühiskonnale ta andis jutuajamise etnilise pressi esindajatele reedel, 10. okt. oma kampaania peakorterist, Yonge tän. 1055.

Ta märkis ära oma kauaaegset praktikat linnavalitsuse teenistuses, jälginud seniste linnapeade tegevust ning veendunud selles, et Toronto linna on võimalik paremini juhtida, et see oleks puhtam, kuritegevus ei kasvaks, töötatöölised leiaks paremini tööd ja korteripuudus väheneks. Ülekõige ta tahab hoida ära, et Toronto elanikkond, vaatamata rassilistele, keelelistele ja usulistele erinevustele elaks harmoonilises koostöös ning aitaks hoida kõrgel Toronto head rahvusvahelist nime.

Andes sõna vabaks küsimuste esitamiseks, tuli esimene küsimus Hindu lehe esindajalt — miks Egglenton ründas Sewelli käigu pärast Hollandi lõbumajas? Eggleton vastas, et tema ei rünnanud Sewelli vaid Toronto linnapead, kes oleks pidanud mõtlema Toronto väärikusele, enne kui ta sinna läks. Selliseid pisiküsimusi esitati veel mitme teise etnilise ajalehe esindaja poolt.

„Meie Elu" kaastööline küsis: „Mida mõtleb A. Egglenton linna hoidmise all puhtana, eriti selles osas, mis puutub suurtele ehituskompaniidele kuuluvate ehituskruntidesse, kuhu aastate kestel koguneb igasugust prahti ja keegi nende kruntide puhastamist seni ei ole nõudnud?

Linnapeana Egglenton lubas sellele mõtelda.

— Kõik linnapeakandidaadid on lubanud puhastada Yonge tänava. Kas Egglenton kavatseb seda tänavat puhasta samade tulemustega kui eelmised linnapead? Vastus jäi arusaamatuks kuna temal olla moodustatud eriline komisjon küsimuse selgitamiseks ja tema tahab teotseda selle komisjoni soovituste kohaselt.

— Mitmete eniliste gruppide pealekäimisel praegune Toronto linnapea on rünnanud Toronto politseid selle koosseisu muutmist vastavalt linna etnilisele koosseisule. Kas Egglenton linnapeana jätkab seda poliitikat või soovib, et politsei teotseks linna üldise elanikkonna soovide kohaselt ning püüaks hoida ära kuritegevuse linna tänavatelt? Egglenton arvas, et Toronto linnal on väga hea politsei ja ta tahab selle hoida senisel kõrgusel.

— Teie lubate hoida ära Torontos kuritegevuse suurenemise, korteripuuduse ja leida töötutele tööd, kuidas on see võimalik kui teil, linnapeana, ei ole kontrolli selle üle palju inimesi tuleb elama Toronto linna?

— Linnavalitsusel ei ole õigus kontrollida elanikkonna valgumist linna ega anda nõu föderaalvaltisusele immigratsiooni poliitika suhtes. Arvestades seda, on tõesti raske kõiki lubadusi täita vastavalt oma plaanidele ja soovidele."

Jutuajamisest A. Egglentoniga võttis osa etniliste, Toronto suurajalehtede ja raadiojaamade kaastöölisi.

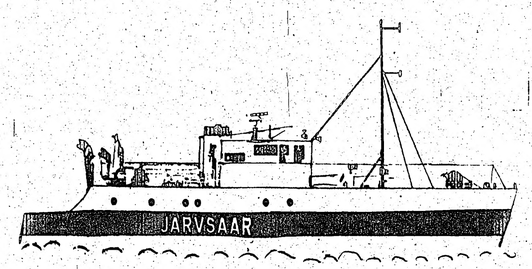

Erik Liljebergile kuuluv kalatraaler "Järvsaar" on varustatud raadioteleföniga, radariga, kajaloodiga ja tarvisminevate kalapüügivarustusega ning maksab 4 miljoni Smk.

SOOME-EESTLASE MOODNE KALATRAALER

STOKHOLM (EPL) — Eestis on juba aastaid mindud üle traalpüügile ja kalapüük on intensiivistunud. Aga siiski kuuluvad Läänemere moodsamad kalatraalerid soomlastele ja need on „Julanta" ja „Järvsaar".

Vesteldes endise Aksisaare kaluri ja paadimeistriga Harald Aksbergiga, selgub et kalatraaler „Järvsaar" kuulub eesti vanemaist pärinevale Erik Liljebergile, kes ei ole unustanud Eestit ega eestikeelt. Erik Liljebergi vanemad asusid möödunud sajandi lõpul Eestist Soome Järvsaarele, kuna Anija mõisnik maksustas rängalt kalureid ja Soomes olid kalurid tulumaksuvabad.

Erik Liljeberg kuuulb veteranide hulka kalatraalijate hulgas ja oli esimesi kalatraalijaid Soomes. Ta laskis juba aastal 1963 ehitada esimese terastraaleri „Aniara" Pansio Laevatehases, ja tema juhtnööride järele ehitati „Järvsaar" 1979 Valmeti Laevatehases.

Uuenduseks „Järvsaarel" ja „Julantal" on see, et nendega saab traalida ka jää alt. Räimeparved varjavad end tihti ajujää serva all, kuhu teiste traalidega ligi ei pääse. „Järvsaar" traalib kuni 6-tollipaksuse jää alt ja traalivaierid väljuvad laevaahtrist kuni 40—50 mc allpool jääkatet. Teiseks võetakse traalnoot üles ahtrist vastava avause kaudu (samuti kui vaalapüügi laevadel). Laevamootor asub ahtris, võimaldades seega suurema lastiruumi kalade sorteerimiseks ja pakkimiseks. Laevameeskonda kuulub viis meest ja püügialaks on Soomelaht koos Põhjalahega. Traallaeva keskmiseks saagiks on 10 tonni kala püügipäevadel aasta läbi.

Laevamootoriks on soome „Wärtsilä" 1000 hj diiselmootor, mis käivitab ka laeva 55 kW dünamot. Ahtriteki all asuv mootor soojendab kinnist vahetekki, kus on mõnus töötada külma ja tuulise ilmaga traalnoota ülesvõtmisel ja kalade sorteerimisel.

Traallaeva pikkus on 26.90 m, laius 7.20 m ja küljekõrgus ülemise tekini 6.07 m. Lastiruum on ca 160 m3 ja laevamaht 147 brt. Traallaeva võib juhtida kipri kutsetunnistusega.

Soomes on ca 160 kalatraalerit, kuid enamjagu neist on vanad, arvult 50 on ehitatud 1930 või varem. Aga nüüd on uus põlvkond peale kasvamas.

Traalnoot nii pinna- kui sügavvee püügil võtab kõik kalad kinni — nii väiksed kui ka suured ja tekib kartus, et meri saab kaladest tühjaks. Selle kaitseks on asutatud riikide-vaheline nn. Varssavi kokkulepe, kus on määratud 1980 a. räimepüüginormid Läänemerest Soomele 80 milj. kg, Rootsile 97 milj. kg ja Nõukogude Liidule 107 milj. kg.

Helsingi ülikooli kalamajanduse prof. Veikko Sjöblom mainib „Hufvudstadsbladeti" reporterile, et Läänemere kesk- ja lõunaosas on räime- ja kiluvarud väljapüütud, eriti Eesti rannikul Saaremaa ja Hiiumaa ümbruses. Kuid räimi leidub veel külluses Põhjalahes (Botnias) Kvarkeniast põhjapoole. Rootslased ei ole eriti hoogsad püüdjad selles piirkonnas ja nüüd suvel on Soome traaleritel seal hea püügiala. Geograafiliselt on Soome eelistatud seisukorras: saarestikus Ahvenamaa ja Soome ranniku vahel on madal vesi ning soodsad kaladele kudemiskohtadeks, annavad lisa kalade juurdekasvule. Aga kalurid peavad oma huvides ise jälgima kalandusteadlaste ettekirjutusi püüginormide osas. (EPL/EP)

Herbert Murd mõisteti aastaks vangi

STOKHOLM — Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskusele teatati okupeeritud kodumaalt, et kahekümnekuue .. aastane .. aktiivne metodist Herbert Murd, kes vahistati KGB poolt Tartus 21. märtsil k.a., mõisteti 17. juulil Pärnu rahvakohtu poolt üheks aastaks vabaduskaotusele Eesti NSV kriminaalkoodeksi §201-2 järgi „hulkurluse" pärast. Tema edasikaebus Eesti NSV ülemkohtule on jäetud rahuldamata. Herbert Murd asub Tallinna keskvanglas.

„Meie Elus" ilmunud ja teised Elna Kungla

ESTO '80 FOTOD

on näha „Meie Elu" talituses Toronto Eesti Maja 2. korral. Samas tellimiste vastuvõtmine.

POKO'S MEAT

376 College Street, Toronto
Tel. 922-1300

on ostetud eestlastele tuntud Läti äri poolt

BROADVIEW DELICATESSEN

141 Danforth Ave., Toronto
Tel. 465-9905

MÕLEMA ÄRI TOOTED — KODUMAINE MAITSE ☆
KÕRGE KVALITEET ☆ SOODSAD HINNAD.

Kõik endised ja uued kunded teretulnud! Mõlemas äris palju Euroopa pärase maitsega kvaliteet tooteid. Kõik värske, puhas ja meeldiv. — OOTAME TEID!

Omanikud Ausme ja John Mikelsons.

Lõikuse tänupüha Hamiltoni koguduses

Hamiltoni Eesti Luteri Usu koguduse lõikus-tänupüha jumalateenistus peeti rohkearvulise teenistusest osavõtjatega pühapäeval, 12. oktoobril. Jutlustas koguduse õpetaja abipraost T. Nõmmik ja teenistusel aitas kaasa usuteaduse instituudi õpilane H. Kivi Torontost. Jumalateenistust kaunistas lauludega mezzosopran Hilda Sepp.

Jumalaeenistusele järgnes koguduse naisringi poolt korraldatud kohvilaud. Koguduse esimees I. Saar oma sõnavõtus tähendas, et samaaegselt lõikusetänupühaga tähistab kogudus ka oma 29. aastapäeva ja tänas kõiki kes on koguduse tööle kaasa aidanud, nimetades eriti köögikappide kinkimist kiriklale hr. Väärsi poolt ja raamatukogu annetamist J. Pallopilt. Õpetaja T. Nõmmiku ettepanekul avaldati tänu läti luteriusu kogudusele koosviibimise saali moderniseerimise eest.

Venelaste kaotused Afganistanis suurenevad

NEW DELHI — Hiljuti põgenes Kabulist haiglaõde, kes seletas, et N. Liidu kaotused Afganistanis suurenevad. Surma sai ka üks vene kindral, kelle laip pandi välja täies vormiriietuses. Kindralil oli silmad välja pistetud. Samal ajal toodi kogu aeg vene sõdureid, kes olid raskesti haavatud. Nende hulgas sõdurite laipu, kellel olid pead maha raiutud. Venelased on teinud salajase matusepaiga, kuhu surmasaanud vene sõdurid maetakse, sest kaotused on nii suured, et surmasaanud sõdurite laipu ei saadeta enam tagasi Venemaale. Rasked võitlused toimusid alles hiljuti Afganistani pealinna Kabuli lähedal. Kaotuse hulgas on ka pool tosinat Afganistani venemeelse peaministri B. Karmali ministreid. Kabuli hospitalis on suur osakond, kus vene haiglaõed ravivad vene sõdureid.

Sadat kaitseb vanu muumiaid

Egiptuse president Anwar Sadat keelas ära Egiptuse varaode muumiate väljapaneku avalikuks vaatamiseks. President märkis, et sellega solvatakse egiptlaste usulisi tundeid. Ta apelleeris nii moslemitele, kristlastele ja ka juutidele, et kunagised valitsejad ja kuningad, kes suure auga maetud jäetakse puutumata nende matmispaikadesse.

Carter taotleb SALT II kinnitamist

President J. Carter oma valimiskampaanias teatas, et vaatamata sellele, et venelased okupeerisid Afganistani tema tagasivalimisel presidendi toolile ta taotleb SALT II kinnitamist ja kõige lähemat koostööd Moskvaga. Selles suunas on välisminister E. Muskie olnud kõnelusi N. Liidu välisministeri A. Gromõkoga.

Kanadlane olla on vähem kardetav

Paljud Ameerika erakompaniide juhtivad ametnikud esinevad ülemeremaadel Lähis-Idas kanadlastena, et vähendada riski pantvangi sattumisel terroristide kätte, ütles Kanada välisministeeriumi kaitseosakonna ametnik oma kõnes ärimeestele. Stan Carrison väitis, et Kanada ärimeestel on vähem terroristide kallaletungide ohtu, kuid võimalused on alati olemas. Üldiselt on raske vahet teha ja sageli kohalikud terroristid nimetavad kõiki sellelt kontinendilt olevaid isikuid ameeriklasteks. Kanada on kulutanud viimaste aastate jooksul 5 miljonit dollarit oma saatkondade kaitseks ülemeremaadel. Kuigi teadaolevaid terroriakte Kanada saatkondade vastu on 1977 aastast ainult kaks, ütleb Stan Carrison, et on võimalik, et neid on enam, kuid pole nendele teatatud.

Vene laev lubatakse lahkuda

Maskmata võlgade eest ühele Kanada ärimehele Toronto sadamas kinnipeetud vene laev võib lahkuda kohtu otsusel, kuna venelased maksid kautsioni $100.000.— kohtusse. see katab saadaoleva summa $26.000.00, intressid, kohtukulud ja laeva kinnipidamisega seoses olevad kulud.

Kinti valitsuse märgukiri Madriidi konverentsile

Tõnis Kinti valitsus eksiilis saatis kõigi Madriidi konverentsist osavõtvate maade delegatsioonide juhtidele märgukirja, rõhutades, et Eesti Vabariigi okupeerimine N. Vene poolt oli rahvusvaheliste kokkulepete vastane akt ja seega illegaalne. Edasi märgitakse, et N. Vene okupeeritud Eestis ei respekteeri elementaarsemaidki inimõigusi ja nõutakse, et seal olevad riigid astuksid samme, nõudes N. Vene vägivalla lõpetamist Eesti Vabariigi territooriumil ja eesti rahva kallal. Ühtlasi informeeritakse osavõtvate maade delegatsioone, et Eesti organisatsioonid vabas maailmas saadavad selles küsimuses vastavaid materjale.

Quebeci tööministri mõrvar taotleb vabastamist

Minister P. Laporte, keda Quebecis separatistide poolt 1970. a. oktoobrikriisi ajal mõrvati on avalikkuse poolt juba unustatud. Eluks ajaks selle mõrva teostamise eest vangi mõistetud Paul Rose esitas vangide enne tähtaega vabastamise komisjonile palve, et teda vangist vabastatakse. Enamik nn. oktoobrikriisis süüdistatuid on juba vabaduses.

Kõikideks kindlustusteks

H. LATER & CO. LTD

„Insurance"

1482 Bathurst St.,
Toronto M5P 3H1.
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

TÄHELEPANUKS ORGANISATSIOONIDELE

„MEIE ELU" on asunud oma järjekordse KALENDRI-TÄHTRAAMATU koostamisele 1981. aastaks.

Kuna „MEIE ELU" KALENDER-TÄHTRAAMAT on organisatsioonidele ja „Meie Elu" laialdasele lugejaskonnale asendamatuks käsiraamatuks üle kogu vaba maailma asuvate eesti organisatsioonide kohta, siis on oluline, et Tähtraamatus oleksid organisatsioonide täielikud õiged aadressid.

Organisatsioonide praeguste õigete aadresside saamiseks palutakse kõiki eesti organisatsioone Kanadas ja mujal saata oma täpsed aadressid Post Code'i äramärkimisega „Meie Elu'le" HILJEMALT 15. NOVEMBRIKS s.a. aadressil:

„MEIE ELU"
958 BROADVIEW AVE.,
TORONTO, ONT. M4K 2R6

Õige aadressi avaldamine „Meie Elu" Tähtraamatus on iga organisatsiooni enda huvides. Seepärast saatke oma aadress „Meie Elu" Tähtraamatu jaoks kohe viivitamatult!

„MEIE ELU"

USA KOHTUMINISTEERIUMI JUURDLUS „HELL KÜSIMUS"

USA kohtuministeeriumi kriminaalosakonna juurde loodud erilise uurimisasutuse kaudu näib olevat Tartus Saksa okupatsiooni ajal olnud sõjakuritegude otsimise küsimustelehte saadetud vähemalt USA idarannikul üna paljudele kaasmaalastele. See on kogu eestlaste peres tekitamas ärevust, sest on teadmata kas aktsioon piirdub ainult „isoleeritud üksikjuhu" ja Tartuga või paisub ehk eriti pärast valimisi — kui praegune administratsioon püsib, hoopis laiemaks.

Kahtlast suhtumist on suurendanud ka asjaolu, et saatelehe kohaselt isik, kes saadaks ankeedile andmeid „aitaks juurdluse teostamisel kaasa", millest võib järeldada edaspidiseid ülekuulamisi või ka kohtusse sattumist jne. samuti see — et selle nn. eriasutuse noored advokaadid käisid okup. Eestis kommunistlikelt võimumeestelt ja KGB-meestelt saamas „süütõendavat" materjali. Eelnevalt eriasutus võttis USA Immigratsiooni ja Naturaliseerimise Asutuselt üle 300 sisserändaja toimikut Euroopa „sõjakurjategijate" kohta USA-s, kuid vahepeal on seda arvu veelgi suurendatud 150-mne toimiku võrra. Washingtonis D.C. on mõnda aega tegutsemas tuntud natside-jälitaja S. Wiesenthal, kes pressi teateil on teinud ka üldist laadi etteheitvaid varjuviskamisi Balti rahvaste aadressil, mis kutsus esile kohest selgitavat sõnavõtmist Tema väljenduste vastu meie üksikutelt kaasmaalastelt. Tähtsam oleks praeguses olukorras meie kesksete organisatsioonide avalik reageering, samuti E.V. diplomaatiliste esindajate oma. Mõnest keskorganisatsioonist on aga peetud küsimust „hellaks" ja vaigitud, mis on väär, kuna see kartlik hoiak jätab eksliku mulje nagu süüdistuste mingikujulisest omaksvõtmisest. Ka tuleks süüdistuse alla sattunuile organiseerida vähemalt abi selleks, et nad saaks õiglase seadusepärase kaitse.

„VABA EESTI SÕNA" KRIITIKA

Pikemalt sekkus nüüd küsimusse terava kriitikaga New Yorgis ilmuv „V. E. Sõna", mis avaldas pea täieliselt vastava küsimustelehe punkte, samuti peatükke saatelehest. Sellega ühenduses märgitakse muu hulgas:

(Kohtuministeeriumi) kirju on saanud Tartu elanikud, kelle nimed ja aadressid ministeerium on meile teadmata teel välja uurinud. Kuigi tegemist on ametliku aktsiooniga, on selge selle sahker-mahker iseloom. Esiteks ei ole tekstiga täidetud ankeetlehel kohtulikul asjaajamisel kehtivust ja ankeedi täitja sunnitakse alistuma uutele ülekuulamistele, pinnimistele ja ka tunnistajaks kohtuprotsessis, mis võib kesta aastaid. . . Milleks on (uurimisasutise) dir. Ryanil tarvis teada, missuguses fakulteedis keegi Tartus õppis? Kuna Mr. Ryani asutisel on väga tihe side okupeeritud Eesti ametiasutustega, kaasa arvatud Tallinna KGB, August Porki Riikliku Julgeoleku Komitee, ei soovi pagulaseestlased meeleldi anda enda kohta informatsiooni, mis võiks „vahetuse korras" minna Washingtonist kaugemale. Direktor kinnitab oma kirjas, et ta toimetab juurdlust ühe Tartus asunud isiku kohta. Ankeedist on aga selge, et tema asutis otsib uusi süüdistatavaid, kogub kuuldusi ja soovib inimeste ülesandmist, kes võiksid veel uusi tagaaetavaid aidata vallandada. Ja dir. Ryan teatab sõnaselgelt, et ta otsib sõjakuritegusid ja nende toimijaid ainult Saksa okupatsiooni ajast, kommunistlike mõrvarite hukkamiste kohta, mitte aga kommunistide poolt samal 2. Maailmasõja ajajärgul toime pandud veretööde selgitamist. Oma kirjas Mr. Ryan ütleb, et on tõstetud süüdistus ühe Tartus elunenud isiku vastu. Kes tõstis ja missuguse USA kriminaalkoodeksi paragrahvi põhjal?

See uurimisasutis saab aastas USA riigikassast maksumaksjate raha 2 miljonit 300-tuhat dollarit sellise ühepoolse juurdluse ja jälitamise jaoks. Ta asutises on 20 advokaati, 10 kriminaaluurijat ja 5 II Maailmasõja ajaloo uurijat. 2,3 milj. dol. 35 isiku kohta teeb keskmiselt 65-tuhat dollarit. Lõpus lisatakse, et Mr. Ryan on Balti rahvaste kohta tema poolt ameerika ajalehtedele antud informatsioonis sündumste kohta Eestis, Lätis ja Leedus avaldanud hoopis teistsugust arvamust kui nüüd leidub tema kirjas — et nagu käimas-olev aktsioon ei heitvat varju USA eestlaskonnale. Mr. Ryan ei ole küll senini esinenud erapooletusega, nagu seda nõuab tema kui riigiametniku positsioon.

Vaatleja

Andres Tork Peetri Koguduse esimeheks

Nagu kuuleme, valis Peetri Koguduse nõukogu oma erakorralisel koosolekul, 9. okt. oma uueks esimeheks insener Andres Tork'i, endise esimehe Tiit Tralla asemele, kes lahkus omal soovil.

Alfons Pajuste nimeline fond

....Eesti Majandusklubi Kanadas juhatuse koosolekul oli kõne all Alfons Pajuste nimelise fondi asutamise küsimus, millest antakse toetust majandusteadust õppivatele eesti üliõpilastele. Fondile on aluseks klubi asutaja ja kauaaegse esimehe pärandis määratud summa mille hooldajaks on tema abikaasa Majandusklubi auliige Julla Pajuste.

Eesti Kunstnike Koondis Torontos

korraldab oma XXV aastanäituse tänavu 16.—23. novembrini Peetri kiriku näituste saalis. Näituse avajaks on veerandsaja-aastase tegevuse väärikamaks tähistamiseks palutud Hans Luppi, kellel on suuri teeneid eesti kunstielu käimapanemisel Torontos juba viiekümnendate aastate alguses.

EKKT juhatus

H K INSURANCE AGENCY LTD
23 Westmore Drive
Suite 200
Rexdale, Ontario M9V 3Y7
Tel. 745-4622

TORONTO LINN PARANDATUD KOOLIMAKSUDE KORRALDAJATE NIMEKIRI

Siinjuures tehakse teatavaks et vastavalt Assessment Act'i paragrahv 23. Toronto linna Assessment Commissioner on annud City Clerk'ile nimekirja, millel on näidatud koolimaksu osa iga isiku kohta, kes on õigustatud korraldama koolimakse.

Municipal Act'i paragrahv 516 osaliselt järgnevalt:

> **"In ascertaining the names and school support of all persons assessed for the purpose of preparation of the collector's roll, the Clerk, in addition to the index book provided for by Section 119 of The Education Act, shall be guided by the list supplied to him under Section 23 of The Assessment Act, as revised and certified".**

Isik, või tema poolt volitatud agent, võib pöörduda City Clerk'i poole, et lisada tema nimi nimekirjale või teha parandusi kui andmed sellel ei ole õiged.

Iga isik, kes avaldab soovi muudatuste tegemiseks kooli ülalpidamiseks nagu nimekirjas, peab kirjutama alla sooviavaldusele, millel kõik andmed on märgitud sooviavaldaja või Clerk'i poolt, sooviavaldaja nõuandel.

TEIE LAPSEL ON ÕIGUS KÄIA ALGKOOLIS TASUTA, VASTAVALT TEIE VALIKULE. SEE KÕIK OLENEB TEIE TOETUSEST KOOLILE.

Kõik isikud, kes on õigustatud korraldama koolimakse, palutakse revideerida nimekirja ja astuda samme selle parandamiseks, kui see ei ole õige. Samuti palutakse seda teha juhul, kui nimi on välja jäänud.

VIIMANE PÄEV KAEBUSTE ESITAMISEKS ON 22. OKTOOBER 1980.

Iga linnaosa kohta pannakse ülesse nimekiri ja avalduste planketid on saadaval allnimetatud kohtades. Kohad ja kellaajad millal ja kus parandusi saab teha:
NÄDALAPÄEVADEL alates 15. oktoobris kuni 22. oktoobrini kl. 8.30 hom. kuni kl. 8.30 õ.

Linnaosa	Tel. No.	Koht
East York	465-2443	550 Mortimer Avenue
Etobicoke	626-4550	Civic Centre
North York	224-6070	5100 Yonge Street
Scarborough	296-7285	150 Borough Drive
Toronto	367-7036	City Hall
York	653-2700	2700 Eglinton Ave. West

Mr. Wm. Alexander, Jr.,	Clerk, Borough of East York
Mr. R. F. Cloutier,	Clerk, Borough of Etobicoke
Mr. E. Roberts,	Clerk, City of North York
Mr. J. J. Poots,	Clerk, Borough of Scarborough
Mr. R. V. Henderson,	Clerk, City of Toronto
Mr. H. G. Courtman,	Clerk, Borough of York

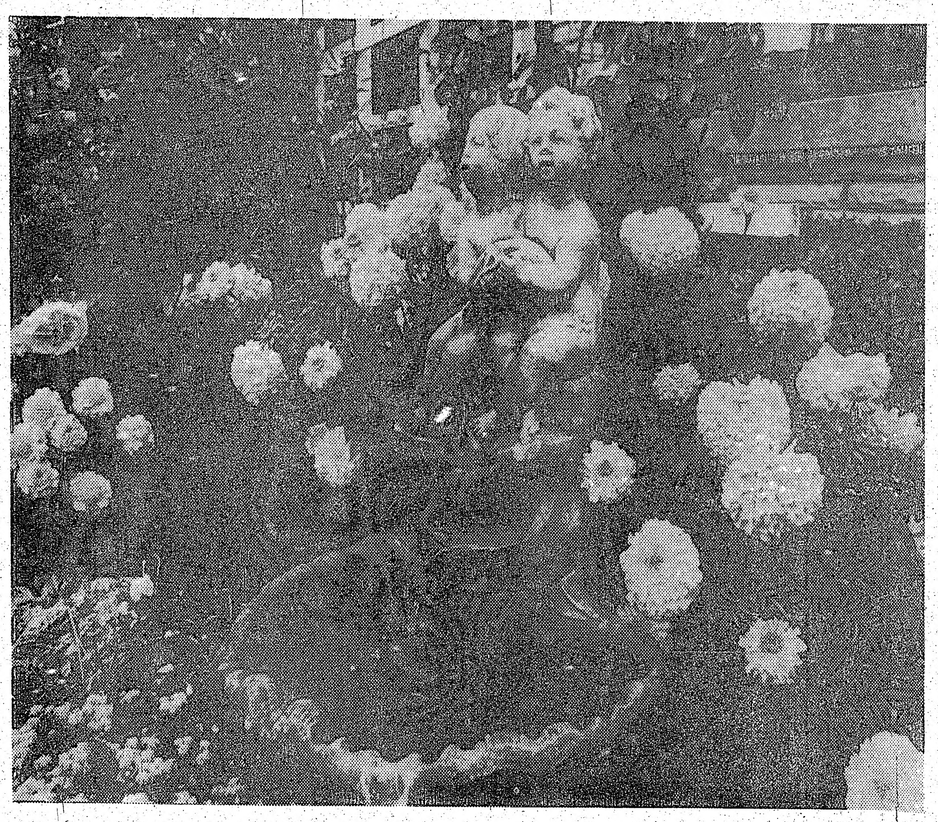

Ferdinand Kaljuste maja esine.

Foto — Kadi Kaljuste

Perenaise pilguga

KODU ON INIMESE PEEGELPILT

Alandusklubi „Agincourt Garden Club" ja „Scarborough Horticultural Society" töötavad käsikäes ja annavad igal aastal maja frontide ilu eest auhindu, n.n. „Scarborough's Trillum Residential Garden Award."

Vastav komisjon sõidab sügis-suvel ringi, siis kui lillepeenrad on lummavalt kaunid, kas varahommikul või loojuva päikese säras. Ilma omaniku teadmata tehakse värvilised fotod, mille järgi auhinnasaajad ja lillede ilu järjekorda seatakse.

Ferdinand Kaljuste, (36 Butterworth Ave., Scarboros) sai hiljuti väga meeldivalt kirjutatud kirja Scarborough Recreation and Parks osakonna poolt mis kannab aiandusarhitekti J. V. Halvlicek ja linnavalitsuse komisjoni liikme B. F. Fleury allkirju. Nad teatavad, et Kaljuste perekonna residentsi majaesise ilu on uhkuseks omanikule. Seda tunde küllast looduseilu, mis on suureks panuseks Scarboro linna tänavate ilule on auhinnatud. — Küsin, et missugusest teisest ametasutusest võiksite saada nii ilusti sõnastatud kirja?

Koos perekonnaliikmetega olid Kaljuste'd palutud Civic Centre vastuvõtule, mis algas Edward, Harding ja McLean kontserdiga. Edasi järgnes auhinnasaajate tutvustamine koos nende majaesise lilleilu valguspiltide näitamisega.

„Scarboro Mirror" tõi kakskümmend auhinnasaajate nime. Väljavalituiks osutusid peamiselt uhked majad suurte maa-aladega. Sündmus oli seda tähelepanuväärsem, et eestlase väike maja oli kolmas! Vastuvõtt koos einega oli olnud südamlikult soe ja meeltülendav. Tänu üteldes märkinud F. K., et oleks ta seda ette teadnud... „Ma pole veel võistlema siin hakanudki."

Perekond Kaljuste'd tulid Montrealist, kust neil on sulnis unelm sealsete võitude üle. Näiteks said nad juba 1966 aastal „La Salle Horticultural Society" näitusel 24 auhinda eri lillesortide eest ja 4 karikat on veel Royal Panga ja Quebec'i provintsi Aiandusliidult. (Sellest on juttu ka „Eestlased Kanadas" lehk. 327.)

Ferdinand Kaljuste oma aiandusauhindadega.

Lillede kasvatamine vajab asjatundlikkust, mullasegude tundmist, putukate tõrje oskust, päikese parajust jne. Lillede värvi harmoonia koostamine nõuab annet ja lillede eest hoolitsemine tahte aktiivsust. Sestap on F. Kaljuste üks ilming sellel alal, kes ka tubades vahetab iga kuu seintel maale oma kunstikogust.

E. T. T.

ESTO '80 TEGELASE VAATEVINKLIST

Kuigi Esto '80 õnnestus üle dotuste hästi, juhtub ka kõige õnnestunumate ürituste juures asju ja tekib olukordi, mis on negatiivseid ja rikuvad seega head üldmuljet. Need asjad sünnivad tavalisti „lava taga", ega paista publikule alati silma, küll aga tegelasile, kes peavad tegutsema laval ja „kulisside taga". Kuna need „pisiasjad" on kõik parandatavad, siis ongi alljärgnev mõeldud selleks, et neid välja tuues anda võimalus järgmiste ÜEP-de korraldajatele neid asjaolusid arvesse võttes astuda samm,e et sarnaseid olukordi ei tekiks.

LIIGA PALJU PROOVE

Küsimusele, kuidas Stokholm meeldis, olen pidanud jätma vastuse võlgu, sest väga raske on ühe koha meeldivuse üle otsustada ainult hoonete sisemuse ja allmaaraudtee tunnelite järgi. Paistis et rootslased kasutavad väga palju närimiskummi, sest allmaaraudtee jaamade põrandad olid sõna tõsises mõttes „sillutatud" närimiskummi jäätmetega.

Põhjused miks Stokholmiga ainult niisugust „tutvust" teha sai, olid asjaolud, et tegelasena seal olles läks aeg ära peaasjalikult proovideks ja koosolekuteks. (Eriti tihedaks tuleb pidada Festival Gala proove, millised kestsid peaaegu kolm täispäeva, kaasa arvatud muidugi esinemine). Tõele au andes, üks võimalus linnaga tutvumiseks siiski oli, kui rongkäiguga „kiirmarssi" korras läbi südalinna „jalutasime".

Niisuguste tihedate proovide ja roovide-proovide kohta oli kuulda palju nurinat, eriti nende keskel, kes olid tulnud esimest korda ja kaugemalt, ning soovisid ka natuke ringi vaadata. Seepärast siis vast juhtuski, et esinemise ajaks oli esinejate arv tõusnud peaaegu kahekordseks sellest, mis oli proovide ajal. Paistab, et vaatamata aastastele kogemustele, pole me veel siiski ära õppinud, kuidas oleks võimalik ühe harjutusega kogu asi „lavale panna", sealjuures muidugi kõikide esinejate kohal olles. Sellele peaksid üldjuhid tõsiselt mõtlema, kuidas seda rakendada, vastasel juhul võib tulla edaspidi tegemist esinejate leidmisega.

„MEIE SIIN ROOTSIS..."

Juba organiseerimise ajajärgus ja nii mitmelgi juhul ESTO '80 ajal võis kohapealsetelt organiseerijatelt saada küsimusele, et miks on see nii ja mitte teisiti, vastuse: „meie siin Rootsis teeme asju oma moodi. Ega me kõiki asju ei pea tegema nii nagu seda tehti Torontos ja Baltimores". Selles vastuses on palju tõtt, sest ega ei peagi kõiki asju sama moodi tegema, sest siis muutuksid ÜEP'd shablooniliseks ja igavaks, kuid see ettevõte on siiski ülemaailmne. Selle tõttu ei tuleks siiski nii väga rõhutada seda oma moodi tegemist. Teatud põhireeglid on kahe eelmise ülemaailmse üritusega juba säetud ja neid reegleid oleks pidanud ka Rootsi korraldajad rohkem jälgima.

Isiklikult tunnen puudust selles osas, et püüti teha asju ilma formaalsusteta. Kõige suuremaks puuduseks Festival Gala juures loen asjaolu, et esinevatel rühmadel polnud jäetud mingit võimalust enda esitlemiseks, ei mingi defilee ega ka lõpuks kas või rühmade viisi ülesrivistumise näol, nagu see sündis Torontos. Tulid sisse „mütsakas", halli massina", pealegi veel poolpimedas ja samal viisil ka lahkuti. Nii pealtvaatajad, kui ka esinejad, saaksid sellest palju suruema elamuse, kui neil oleks võimalus end näidata ja nähtud saada, kust ja kui suurel arvul kedagi oli. See oleks pikendanud programmi vast 10—15 minuti võrra, ega see oleks end kindlasti ära tasunud. Nüüd jäi aga õhku rippuma küsimus — kuigi neid oli palju, kust nad kõik olid kokku tulnud?

Laulupeol oli küll korraldatud defilee, kuid sellest polnud suurt abi publikule osavõtvate üksustega tutvumiseks, kuna kooridel polnud mingit tunnusmärki, kui mitte sellena võtta koori lippu, milline mõnedel kooridel oli kaasas. Kuigi valjuhääldajaist kostsid osavõtvate kooride nimed, oli see tegelikkusest niipalju mööda, et koor, keda parajasti tutvustati sissemarsijana, oli juba teel laululavale oma kohale. Ma ei usu, et tükk pappi ja natukene värvi oleks nii kulukas, et neid nimedega plakateid polnud võimalik valmistada.

MALESTUSESEMED TEGELASTELE

Kui rääkida kulukusest, siis ühe suurema negatiivse tunde jättis asjaolu, et tegelastele polnud ette nähtud peaaegu mingit mälestuseset, ei Esto '80 rinnamärki ega ka kavaraamatut. Festival Galal oli küll tegelastele vabakavaraamat, aga puudus rinnamärk. Laulupeol oli oma rinnamärk (maksev pääsmena), kuid kavaraamat tuli endal lunastada. Lauljatele anti küll üks leht kavaraamatust, mille peal oli esitatavate laulude järjekord, aga see siiski ei täida kavaraamatu puudumist. Eelmistel ÜEP-del olid mõlemad, nii kavad kui ka rinnamärgid, vabad igale tegelasele. Ma ei usu, et rinnamärgi ja kavaraamatu vabalt väljajagamine oleks Esto '80 pankrotti viinud. Või oli ka see Rootsi kombe järgi?

Üheks teiseks, korraldajate poolt „kahesilma vahele" jäänud asjaoluks oli see, et rühmadega kaasas olnud juhtidel, kes ise aktiivselt Festival Galal kaasa ei teinud ja ka rahvariideid ei kandnud, puudus igasugune võimalus esinemist jälgida, kuna mingeid pääsmeid neile polnud varutud, ka „keerubid" sissepääsudel (esinejatele) ei lasknud endale „auku pähe rääkida". Nii jäidki mitmed juhid „ukse taha", kuna nad ei tahtnud end „rinnaga sisse pressida".

Kõik need „iludusvead" oleksid võinud olemata olla, kui oleks püütud mõelda ka esinejate vaatevinklist, eriti aga just nende osas, kes tulid Estole kava andma tuhandete kilomeetrite tagant, ja kui arvud ei valeta, siis oli neid rohkem kui pooled esinejaist, eriti rahvatantsijate perest.

ÜHISED RIIETUSRUUMID

Üheks väga tähelepandavaks Rootsi „omapäraks", mis leidis palju kommenteerimist, oli asjaolu, et üritustel puudusid eraldatud riietusruumid mees- ja naissoost tegelastele. See „puudus" andis end eriti tunda Festival Gala ajal, kus tuli ümber riietuda rahvariietessé ja võimlemisdressidesse kohapeal. Mujalt tulnutele oli kaunis ebamugav ja ka ebameeldiv, kui noorem generatsioon Rootsist võttis end Adama-Eva ülikonda ja paradeeris ringi riietusruumides alasti. Kuigi üteldi, et meil Rootsis on see tavaline, siis oli kuulda ka vastuväiteid, et „meil Kanadas või USA-s pole see asi siiski veel mitte nii liberaalseks arenenud. Seda oleksid korraldajad pidanud ka arvestama. Nagu eelpool juba mainitud, olid need siiski Ülemaailmsed Eesti Päevad ja seetõttu oleks korraldajad pidanud arvestama ka nende tegelaste soovide ja harjumustega, kes tulid rohkem „puritaanlikest" ühiskondadest.

KOORID VÄHE ETTEVALMISTATUD

Üheks suureks puuduseks, ja seda asjaolu ei saa veeretada Esto '80 korraldajate õlgadele, oli Laulupeost osavõtvate kooride puudlik ettevalmistamine ja seda just eriti kaugemalt tulnud kooride osas. See tase oli isegi nii puudlik, et üks laul pidi seepärast kavast välja jätma. Muidugi oli kontserdi kavas laule (ka väljajäänud laul kaasaarvatud), mis pole kuigi sobivad masskoorile esitamiseks, aga kui kooridel oleks vähemalt hääled selged olnud, siis oleks ikkagi kuidagi hädast üle saanud. Paistab, et kooride juhid ei pühenda küllalt aega ÜEP-de Laulupeo kava ettevalmistamiseks. Viimane Esto polnud mitte esmakordne juhus. See peaks olema iga esineja kohuseks, nii mineja — kui mahajääja, et kontserdi kava oleks küllaldaselt ette valmistatud. Kui need palad kõlbavad Eesti Päevade kavva, siis kõlbavad need ka kooridele lokaalseteks esitamisteks. Isegi kui ainult üksikud lauljad koorist saavad Eesti Päevadest osa võtta, ei ole aus ei nende ega ka kogu ürituse suhtes, kui nad peavad „kala moodi" laulma. Muidugi vanade ja tuntud lauludega pole asi nii hull, sest „vana rasva" toetusel saab nendega ikka kuidagi hakkama. — eriti vanemad lauljad. Noorema generatsiooniga on muidugi lugu teistmoodi, neile on iga asi võõras. Seepärast kallid kooride juhtivad tegelased ja koorijuhid, ärge jätge omi lauljaid Eesti Päevade puhul üksinda, sest eks ole need päevad kogu vaba eestlaskonna ühisüritus ja mitte ainult nende „eralõbu", kes saavad neist osa võtta.

ESTO '80 pakkus muidugi ka palju sarnaseid momente (ja neid oli tuhat korda rohkem), mis kaaluvad ülesse kõik need eelpool mainitud negatiivsetena tunduvad juhtumid.

-u-

Okupeeritud kodumaalt

POOLAKAD RESTAUREERIVAD TALLINNAT

Viimases Nõukogude Eesti nn. kultuuriajakirjas „KULTUUR JA ELU" (nr. 6) on Jüri Kuuskemaa sulest üsna kriitiline artikkel teemal: „Restaureerib „PKZ", millele lisatud illustratsiooniks V. Vahi foto „Paks Margareeta tellingutes". Selles kirjutises on pikalt-laialt juttu poola arhitektidest, kes restaureerivad Tallinnat.

Autor küsib, miks vajasime abi ja vastusena selgub: „Kui Tallinn sai olümpialinnade kirja pandud ja hakati vaagima,mida kõike oleks tarvis ja soovitav ehitusalal toime panna, osutus soovide ja teostamisvõimaluste lahknevus üllatavalt suureks. Eriti restaureerimisel. Teatavasti on meil küll olemas üsna uhkelt kõlava nimega asutus — Vabariiklik Restaureerimisvalitsus — aga selle kaader ja tootmisbaas Tallinnas on äärmiselt ebapiisavad. Nii paradoksaalne kui see ka ei näi, pole ka tempoka töökorralduse kogemusi. Enne olümpiaettevalmistusi oli restaureerimistellimusi vanalinnas nii napilt, et veel 1975. aastal täideti kaks kolmandikku plaanist mitte arhitektuurmälestiste korraldamise, vaid remontide ja üldehitustöödega väljaspool vanalinna. Üldtuntud oli ka VRV „isiklikud venimisrekordid" Niguliste kiriku ja Noorsooteatri Laia tänava maja juures.

Meie Restaureerimisvalitsuse jõudlust järsult tõsta oli lootusetu. Vanalinna regenereerimiseks suunati täiendavalt inimesi kuueteistkümnest ehitusorganisatsioonist üle kogu vabariigi. Sondeeriti pinda ka välismaal. Läbirääkimised tuurisid küll pikalt, kuid 16. detsembril 1978 kirjutati Tallinna raekojas alla lepingule Poola Rahvavabariigi firmaga „Budimex", mis on spetsialiseeritud restaureerimistegevuse ekspordile.

Teatavasti kujunes hitlerlaste (aga kes pommitasid ajaloolist Tallinnat? — A.) poolt Teises maailmasõjas purustatud ajalooliste linnade taastamine endisel kujul poolakaile rahvuslikuks uhkuse asjaks. Restauraatoriametid muutusid prestiižhikaks. Tõelise patriootilise entusiasmi õhkkonnas on toimunud Varssavi ja Gdanski (end. Danzig) südamike ülesehitamine varemeväljadest. Peale selle on konserveeritud või ka restaureeritud arvukalt üksikobjekte — niihästi kolmesajas muinsuskaitse all olevas linnas kui ka maal.

Olles oma kodumaal kõige tähtsamate ehitusmälestistega toime saanud, on firma „PKZ" (poolakeelsed tähed sõnadest — Mälestiste Konserveerimise Töökoda) asunud „Budimexi" vahendusel tarnima oma teeneid teistele riikidele. Nõukogude Liidus oli „Budimexil" valida Suzdali ja Tallinna vahel. Vastavalt 1978. aasta kokkuleppele saabusid 1979. aasta jaanuari lõpus Tallinna kolm gruppi „PKZ-i" ehitustöölisi ja restauraatoreid. Tulnukaid oli kolmest linnast — Gdanskist, Wroclawist ja Torunist. Nende kolme Poola linna meistrid asusid aega kaotamata tööle kolme meie vanalinna ehitusmälestiste juures. Kõige ulatuslikumaks, linna siluetis erilist osa etendavaks poola tööhoogu tundasaavate objektide seas on Suur Rannavärav, mis koos Pika tänava külgnevate hoonetega peab saama residentsiks laiendatavale Meremuuseumile. Poola projekteerijate rakendamine on siinpuhul vahest eriti asjakohane kuivõrd uuemate uuringute kohaselt peetakse Tallinna võimsaima suurtükitorni Paksu Margareeta kavandajaks poolakat, kiviraidurist ehitusmeistri Clemens Palet. Ehitustööd algasid 1510. aastal ja lõppesid 1531. aastal. Mingil põhjusel ei viinud Clemens Pale ise tööd lõpule, vaid seda tegi teine meister. Suurt Rannaväravat kaunistava suurepärase linnavapi (1529) autor Gert Koningk. Praegu töötavad siin restaureerimismeistrid Gdanskist, teostades arhitektuuri magister E. Tusiacki projekti.

Kuni kuue ja poole meetri paksusi müüre seekordsete tööde käigus ei puudutata. Esiteks olnuks muuseumi valmimiseks ette nähtud 21-kuuline tähtaeg selleks liiga napp, teiseks aga vastutus linna ühe tuntuima ehitusmälestise välisilme muutmise pärast liiga suur. Nii juhtuski, et arhitekt E. Tusiacki ei taotlenud enamat kui insenerlikult neutraalset lahendust, mille puhul torni kohandamine muuseumi ekspositsioonisaalideks torni ennast ei kahjusta. Torni osas on lahenduse aluseks raudbetoonist vahelaed, mis asuvad endiste, 1917. aasta revolutsioonipäevil tuleroaks saanud puitlagede kohal. Kunagist keskset kivipiilarit asendab aga 70-sentimeetrise läbimõõduga terastoru, mille seinad on 10 sentimeetri paksused. Selle õnnsusse paigutatakse küttetorud, elektrikaablid, veevarustus, ventilatsioon. Toru ümbritseb betoonist keerdtrepp.

KATUSETA PAKS MARGAREETA

Neljale taastekkivale korrusele jäävad saalid ekspositsioonipinnaga 700 ruutmeetrit. Väärib ehk märkimist, et uued vahelaed hoiduvad puudutamast torni enese kapitaalseinu. Seega säilib edaspidiseks võimalus avada kinnimüüritud laskeavasid ega saa olema mingil moel takistatud kaotsiläinud piginukifriisi taastamine. Tornile ei püstitata kõrget tornikiivrit. Põhjasõja-aegse kiivri eeskujul. Säilib „revolutsioonijärgse" konserveerimisel arh. E. Kühnerti poolt 1920. aastatel kohaldatud katustatud müüriserv — samasugust võime Margareetal näha XVII sajandi gravüüridel. Katuseta jäämine — mida „Sirbis ja Vasaras" ägedalt kahetses Heinz Valk — annab Paksule Margareetale ühegi eelisegi. Nimelt saab ülemist betoonlage kasutada vaateplatvormina.

Vuukide parandamise läbi on kogu Suure Rannavärava kompleks koos järgmise, Stoltingi tornini ulatuva kaitsemüüriga omandanud senisest sündsama välisilme. Peaks olema mõne aasta küsimus, kuni uus krohv patineerub, lakates mõjumast uhiuuestsena. Praeguseks on restaureerimise läbi teinud ka Suure Rannavärava siseküljel nishis asuv barokne krutsifiks — viimane näide kunagi vanalinna fassaade ilmestanud puuskulptuuride arvukast perest. Mõistagi vajab muuseum mitte üksnes ekspositsiooniaale, vaid ka abiruume. Vestibüülid, kassa ja garderoob, personali ruum, sansõlmed, küttekeskus ja ventilatsioonikamber jäävad väljaspoole torni. Osalt kohandatakse nende jaoks Meremuuseumi senine, kapitaalselt rekontrueeritav stiilitu hoone osalt ehitatakse täis linnamüüriga külgnev õu. Viimast oleks ehk saanud vältida, kui Meremuuseum saanuks varakult täiendava pinnana oma käsutusse maja Pikk tänav 68, kuid selle üleandmine on alles tulevikuküsimus.

KOHVIK „GNOOMI" KINNISTU

Projekteerimise vaatevinklist ei jää keerukuselt Paksu Margareetale alla „Gnoomi" kinnistu. Siin on tegu kahe ajapikku liidetud keskaegse hoonega ning pikaksvenitatud krundi sügavusse aheneva õuehoonestusega. Nagu tuvastasid arhitektuuriajaloolase Sulev Mäevälja uuringud, on siin vanimaks Viru 2 tänavpoolne osa, mis eksisteeris juba 1370. aastal kivist aidana. Vana turg 6 kohal oli toona puust elamu, mis asendati kivist elamuga aastail 1432—1434. Mõlemad hooned läksid 1617. aastal kunstilembese raehärra, mõldrisoost pärineva Johann Möller III valdusse, kes laskis aidale eluruumi juurde chitada ning veel üht-teist täiendada.

Vaha turg 6 on säilitanud keskaegsed põhiseinad ja kõrge fassaadiviilu, endine ait Viru 2 aga saanud oma praeguse klassitsistliku fassaadi läinud sajandil. — Tallinna linn avaldas soovi, et senine kohvikuke „Gnoom" saaks hoone valdajaks, omandades pärast rekonstrueerimist ühtekokku 250 külastajakohta. Sellise programm seadis arhitekt A. Mazuri raske ülesande ette ajaloolise arhitektuuri ning tänapäevase kohviku pretensioonika tehnoloogilise kompleksi kooskõlastamistarviduse näol. Et kõiki tehnilisi talitusi (kööke, pesulaid, ladusid, ettevalmistusruume) ära mahutada, tuli asuda laiendama hoonestust juba niigi kitsukesel õuel. Etteantud programmi puhul osutus see paratamatuseks, kuigi teoreetiliselt peetakse vanalinnas soovitavaks õuede suurendamist. Tööde käigus tõuseb tunduvalt Vanaturg 6 hoone muinsusväärtus. Täiesti keskaegsel kujul taastatakse fassaad, sealhulgas peaportaal, mis leiti müüritisest osaliselt purustatud kujul. Sama kehtib ka eeskoja raidraamistusega akende kohta.

Tulevase miljöö huvitavuselt järgmine peaks tulema veinibaar võlvitud, keskpiilariga keldris. Võlvid olid mõneti deformeerunud, kuid neid õnnestus õgvendada ilma lammutamata, surve abil. Veel kolmes kohvikusaalis (ühtekokku tuleb neid seitse) ja garderoobis saavad olema pilgupüüdjaks maalitud talalaed. Kardetavasti ei jõuta nende konserveerimise ja restaureerimisega (osa talasid on üle värvitud, osa tugevasti pehkinud) tänavu valmis. Talad lisatakse pärast kohviku töölehakkamist järk-järgult.

„KOLME KONNA JUURES"

Endises keskaegses elutoas (dornse) saab külastaja näha mitte üksnes talamaalinguid ja seinanishe, vaid ka ülihuvitavat siseportaali silluskivi, mis pärineb gootikast. Ürgmõigastega väljadeks jaotatud pindadel on geometriseeritud roosiõite kujutised ja kaks majamärki kilpidel. Neist üks kujutab kolme tagajalgadel seisvat konna. Taoline lõbuskurioosne motiiv võiks ehk tõuget anda kohviku ümbernimetamisele ja reklaamisildi valmistamisele: mis gnoom (kääbuslik mäe —, maavaim! — A.) ta 250-kohalisena enam saab olema, pigem siis juba panna nimeks „Kolme konna juures" või midagi muud seesugust.

Milline saab olema kohviku uudse sisustuse kooskõla ajaloolise arhitektuuri restaureeritud elementidega, seda ei saa otsustada enne hoone käikuandmist. Kaldub näima, et poolakad suudavad lubatud tähtajast kinni pidada, kuigi tööde alustamisel oli seda raske uskuda. Kas aga olümpiaks (19. juulil — A.), neli kuud enne ametlikku tähtaega? Siis tuleks tegijaid mitte üksnes ehitusprinterite, vaid ka fakiiri aupärjaga kroonida. Et aga kiirtöö iidse algupäraga hooneilt ka mõningat matti nõuab, peaks olema samuti selge. Nii näiteks polnud prahi eemaldamise ja lammutusie perioodil kellelgi ei aega ega tahtmist tallele panna ainsatki arheoloogilist huvi pakkuda võivad eset — kogu kultuurikihit läks konveierisüsteemis isekallutajaile ja prügimäele. Ma muidugi ei arva, et poola ehitajad peaksid meie meeste eest arheoloogilisi kaevamisi korraldama, aga sellistel puhkudel võiks keskaegse kultuurikihi mahalaadimiskohtadel vähemasti mõnesuguseid sõelumisi toime panna. Meie restauraatorid on töösolevate ehitusmuististe juures ikka mingit ajaloolist vallasvara leidnud.

POOLA RESTAURAATORID EI HULGA TALLINNAT

„Alevilaut" — seesugust hüüdnime kandis keskajal raekojataga asunud raevangla, millega külgnes vanglaülema elamu. Need on meie päevini jõudnud väliselt ümberehitatud, ent sisemuses algsele lähedal kujul. Siin on tegevad Wroclawi restauraatorid arhitektuurmagister A. Kaminski projekti teostamisel. Uut lisatakse minimaalselt, kuid hoonete kohandamine Tallinna Linnamuuseumi ekspositsiooniruumideks tingib teatud täiendusi tuletõrjeväljapääsude jm. sellise näol. Mahult on raevangla kompleks eelmistest „PKZ-i" objektidest väiksem. Seniste tööde käigus on lammutatud õuepoolne sein ning uuesti üles ehitatud, taastatud osa teise korruse arestikambri võlvist, uuendatud vanglaülema mantelkorstnaga köök-kaminat, rääkimata betoonvahelagede tegemisest, tehnovõrkude lisamisest ja katusekonstruktsioonide täielikust uuendamisest.

Poola restauraatorid ei hülga Tallinna, kus nad on jõudnud juba sisse elada. Mais toimunud läbirääkimistel „Budimexi" esindajatega sõlmiti leping Tallinna Turismiklubihoonestuse (Raekoja 3, Raekoja plats 18) ning veel mitme, linna ehituskunstilisse kullafondi kuuluva hoone restaureerimiseks-rekonstrueerimiseks".

Nii Jüri Kuuskemaa jutt Tallinna restaureerimise teemal. Mäletame kooliajast muinasjuttu „Ülemiste vanakesest", mille kohaselt Tallinn kunagi valmis ei saa ... Tallinna taastamise (tegelikult suurendamise motiividel — näit. Õismäe ja Mustamäe uusrajoonid Tallinnas!) ettekäändel tuuakse sisse lihttöölistena venelasi kümnede tuhandete kaupa igal aastal, kes sinna ka elama jäävad ja „Tallinnat ei hülga" nagu poola arhitektid. Meil pole midagi poola restauraatorite vastu, kes püüavad taastada meie kunagise pealinna välist ilu. Iseseisvusaastate lõpus toodi sisse meie kodumaale poola töölisi oma põllutööliste puudusel. Nende asemel tulevad nüüd Poolast aga õppinud kultuuritegelased-arhitektid. Kas nõukogude ülikoolid ei suuda ise toota küllaldasel määral oma rahvusest arhitekte? See jääb pagulaseestlasele mõistatukseks. Meie vanasõna ütleb: Ei enne pidu parane, kui külalised ei vähene.

ARTO

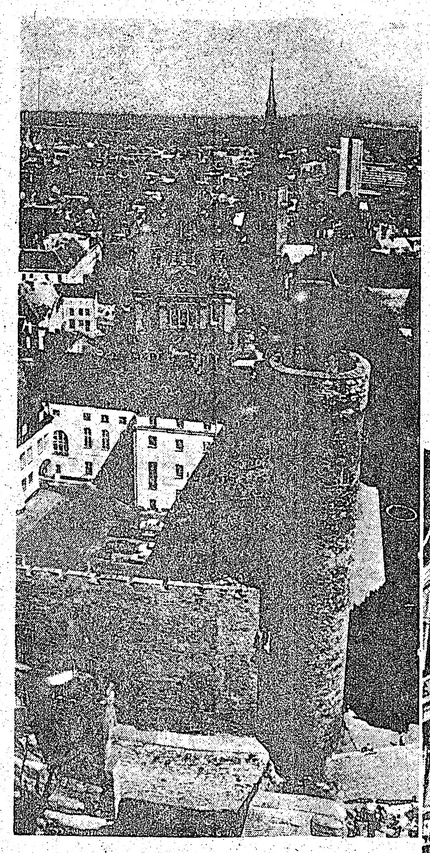

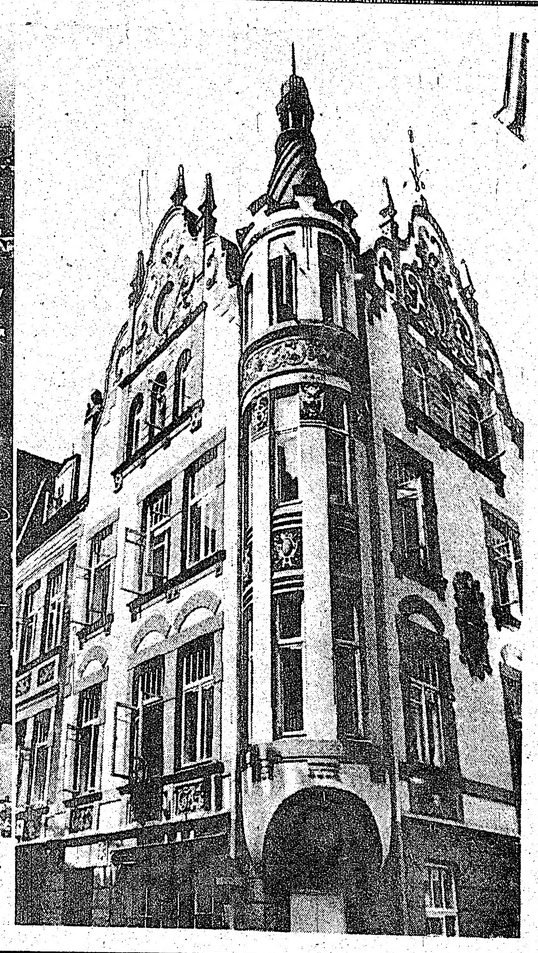

Vaade Tallinna Toompeale. Paremal — Pika ja Hobuse tänava nurk.

Kiri Inglismaalt

KOLMAS EUROOPA EESTLASTE LAULUPIDU LEICESTERIS?

COVENTRY („Meie Elu" kaastööliselt) — Viimasel Inglismaa Eestlaste Ühingu juhatuse koosolekul Londonis oli teiste aktuaalsete küsimuste kõrval päevakorras ka Kolmanda Euroopa Eestlaste Laulupeo küsimus.

Sel teemal kirjutab „Eesti Hääl" ms.: „Tulles Euroopa Eestlaste Laulupeo juurde, mis alul pidi aset leidma Münsteris, 1982. a. suvel, teatas esimees (V. Pärtel), et ESTO päevil Rootsis, olid temale ettepaneku teinud laulupidude ja kooride juhid Rootsist ja Saksamaalt, kaasaarvatuna asjaosalised teistest Euroopa maadest, et soovitakse näha selle suursündmuse asetleidmist Inglismaal. Tundes Inglismaa olusid ja kaasmaalaste asukohalist kontsentratsiooni, oli esimees arvanud, et see sündmus, kõiki tegureid arvestades, võiks aset leida Leicesteris. Selles mõttes oligi IEÜ esimees V. Pärtel Leicesteris viibides, pöördunud sealse Eesti Maja peakoosoleku ja juhatuse poole vastava üleskutsega, mida võeti üksmeelselt vastu, kuid peamise tingimusega, et see toimuks peale 15. juulit 1982. a., mil vabanevad sealsed odavad üliõpilaste majutusmajad, kus on ainestamise võimalused garanteeritud, rääkimata kohalikest hotellidest, kus „lugu" oleks kallim ja mida Euroopast osavõtjad peaksid korraldama oma reisibüroode kaudu. Muidugi, kuna Euroopast osavõtjad koorid (kokku 400 lauljat) ja paarituhandeline publik, tulevad omal kulul, siis soodustab see kõigiti korraldustöid siinse maa vaesevõitu tingimustes.

Kui Rootsi ja Saksamaa nõustuvad ajalise meiepoolse tingimusega — pärast 15. juulit 1982, siis läheb asi lahti ja Leicesteri Eesti Maja on juba alustanud korraldava toimkonna loomisega. Siin on olnud juhatuses vasturääkimist, kuna Leicesteri esindaja Kalju Toom teatas, et üritus on käiku pandud ja korraldamine jääb vastava toimkonna hooleks. Esimees palus siinjuures ka juhatuse „Tuleviku" (endine noorte koondis) liikmete kaastööd toimkonna tööst osavõtmisel ning lubas ka oma kõigekülgset kaasabi. — Euroopa Laulupeo kavalises osas eeldati eriti koorilaulude osas loomulikku koostööd peamiselt Rootsi kooride üldjuhi Jüri Raidi, meie maestro Ernst Luuk'i ja „Leelo" maestro Villu Laidsaare vahel."

Märkigem siinkohal, ajalooliselt võttes, et Leicester on üks vanemaid Inglismaa linnu, mille rahvastiku peamiseks tuluallikaks on olnud aegade jooksul — tekstiil- ja hiljem sukatööstus, samuti jalanõude (kingade) tootmine. Pärast sõja lõppu leidsid siinses tööstuslinnas tööd ja ulualust üle paarisaja eestlase, kes hiljem osaliselt rändaid välja ülemeremaadese — Austraaliasse, Kanadasse jne. Algul eestlaste organiseeritud üritusena tegutses siin ka IEÜ Leicesteri osakond, kus juhtivateks isikuteks olid: E. Toomse, pr. Tamm (nüüd surnud), härrad Veski, Mesila, Meret, Bartels, prof. Toomse jt. Varsti tekkis Fosse tänava (keskosas) Eesti Maja, millele mõned aastad tagasi tehti laiendatud juurdeehitus saali pikendamise arvel.

Leicesteris asub ka ilusas loodusparkis suurepärane kontserthoone — Demontfort Hall, kus siinsed eestlased 3 aasta tagant peavad oma suvepäevi. Üks nendest (28-s) toimus tänavu suvel mai kuus.

— Praegu veedavad Leicesteris vanaduspäevi tuntud eestlased: prof. M. Toomse oma perekonnaga, major J. Normet (endine Riigivanema adjutant), helilooja L. Veski jt. Mõned on juba jõudnud 80-aastate piirjoonteni (organist K. Spalva). Samuti lõpetas siin linnas oma elupäevad kol. A. Mere, keda venelased tembeldasid „sõjakurjategijaks". Ka kol. A. Mere lõi pagulasaastate algul „eesti asjale" aktiivselt kaasa. Kirikuõpetajatest on siin elanud praost E. Kiviste (nüüd Austraalias) ja õp. H. Laaneots (nüüd Montrealis). Praegu töötab siin kirikuõpetajana A. E. Aaviksaar, endine Ropka mõisa valitseja. Eestlasest arstina tegutseb prof. M. Toomse väimees — dr. G. Reimann. — Muide, II Euroopa Eestlaste laulupidu toimus viimati Münsteris, Saksamaal, 1978. a. juunis.

„MEIE ESIMENE NAISADVOKAAT"

Selle pealkirja all kirjutab „Eesti Hääles" S. P. (Salme Pruuden) mh. järgmist: „Heidi Leppik Halifaxist ei ole mitte üksi meie esimene naisadvokaat, vaid vist küll ka esimene advokaat üldse Inglismaa teadaolevas eestlaskonnas, kes siin on vastava eriharidusee saanud. Poistest pole seda seni kuulda olnud. — Keskhariduse omandas Heidi Leppik Halifaxis Princess Mary Grammar Schoolis, mille lõpetas 1976. a. suvel. Järgnes kolm aastat õpinguid Sheffieldi ülikooli õigusteaduskonnas, mille lõpetas 1979. a. suvel B.A. (Law) Honours kraadiga. Teda huvitas advokaadi kutse. Selleks tuli veel läbi teha Londonis asuv Advokaatide kool — Inns of Court School of Law — mis annab advokaadi (barrister) kutse.

Peale aastase kursuse ja lõpueksamite sooritamise võeti ta vastu advokaadiks 24. juulil 1980. Kuna kõik kõrgemad advokaadi (barrister) peavad kuuluma kõrgemate advokaatide kutseühingusse Gray's Inn, Londonis, siis kuulub ka Heidi Leppik nüüd sinna. Lõputunnistuse andis temale üle Rt. Hon. Lord Elwyn-Jones C. H. — Augustikuu keskel asus ta oma esimesele töökohale Sheffieldi rahukohtu juurde ametinimetusega Court Clerk to the Magistrates. Inglismaal rahukohtunikud ei oma õigusteaduslikku haridust. Seepärast on nende juures seaduse tundjana kohtu ametnik, kelleks saab olla ainult kõrgema advokaadi diplomi omav isik.

Halifaxi kohalik ajaleht tõi Heidi Leppikust pikema kirjutise koos pildiga, märkides ühtlasi, et ta on esimene naisadvokaat Halifaxis. Peale selle on Heidi Leppik veel klaverikunstnik, lõpetanud sel alagi rööbiti kõrgema kooli. Londonis eestlaskonnale on ta tuntud oma esinemisega E. V. Tartu Ülikooli 60-nda aastapäeva aktusel möödunud detsembris. Ei saa ka jätta mainimata, et ta laitmatult valdab eesti keelt nii kõnes kui kirjas. Värske advokaat kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi". Ta ema tegeles varematel aastatel rahvatantsude õpetamisega eesti rahvuslikel üritustel.

ARTO

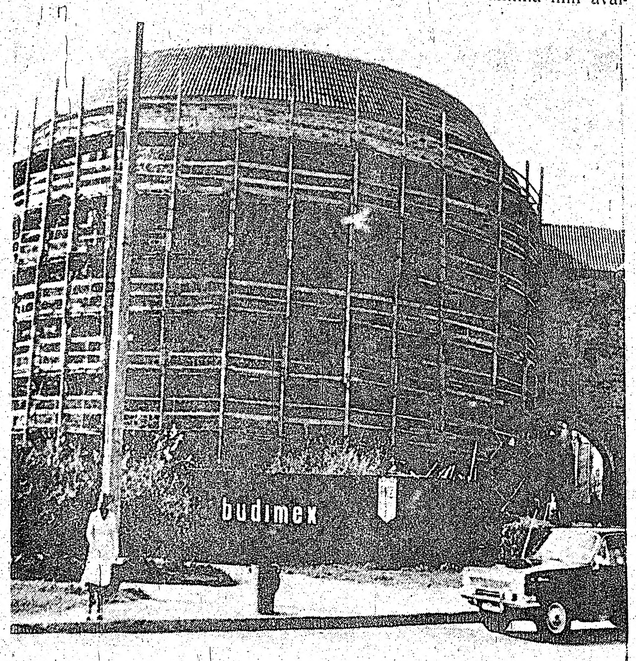

Paksu Margareetat restaureerivad Poola töölised.

„Kohtumine vanas majas"

Kõik, kes külastavad kodumaad pärast aastakümneid, kogevad seal palju üllatusi — küll rõõmsaid, või ka kurbi.

Taolisi kohtumisi on haaravalt ja huvitavalt edasi antud näidendis „Kohtumine vanas majas", mis vääristati ESTO '80 draamavõistlusel kõrgeima auhinnaga.

Sel puhul esitas kirjanik Arvo Mägi näidendi lavastajale mõningaid küsimusi:

— Teatavasti oli see ESTO '80 Teatritoimkonna soov, et just Kanada Eesti Teater tooks lavale näidenditevõistlusel esimesele kohale tulnud näidendi „Kohtumine vanas majas", kuna see väga nõudlik näidend eeldab tugevat lavastust, võimelisi näitlejaid ja näitejuhti, milleks Kanada Eesti Teater on võimeline.

Küsitleme Kanada Eesti Teatri kunstilist juhti ja näidendi lavastajat Rein Andret:

— Kuidas suhtub teater sellesse austavasse ja kohustavasse ülesandesse?

A: — Kanada Eesti Teater suhtub sellesse ülesandesse täie tõsiduse ja vastutustundega.

— Mida oleks lavastajal ütelda näidendi sissejuhatuseks?

A: — ESTO pidustused on vabade eestlaste meeleavaldus vabas maailmas. See on meie rahvuslik olümpiaad, kus demonstreerime oma rahvuslikke kultuure. Neist eesmärkidest lähtudes peaksime pakkuma ainult kõrgväärtuslikku loomingut.

Sinna kõrg-kategooriasse kuulub kahtlemata uudisnäidend „Kohtumine vanas majas". — See on sügavalt rahvuslik lavateos, rahvuslikke tundeid sütitav, mõtlemapanev ja kauaks meeldejääv ning eriti soovitatav noortele vaatamiseks.

☆

„Kohtumine vanas majas" ettekanne toimub samas koosseisus ja tuleb esitamisele Toronto teatripublikule pühapäeval, 2. nov. kell 7.00 õhtul (mitte kl. 4 p.l., nagu varem teatatud) Lawrence Park Collegiate'i teatrisaalis. Nummerdatud pääsmed on eelmüügil tavalistes müügikohtades.

Oleme kõik kutsutud sellele kohtumisele ja oodatud jällenägemisele selles „vanas majas".

Euroopa kogemustega rätsep õmbleb meestele ja naistele
ÜLIKONNAD — KOSTÜÜMID — MANTLID
kvaliteet materjalid
OLD MILL TAILORS
7 Riverview Gardens (Bloor-Jane Subway Stn.) **Toronto, Ont. M6S 4E4**
Tel. 416/769-9535
Rudi H. Schneider

METRO TORONTO
OMAVALITSUSE VALIMISED TOIMUVAD ESMASPÄEVAL, 10. NOVEMBRIL 1980.
ON TEIE NIMI 1980. A. PRELIMINAARSEL VALIJATE NIMEKIRJAS? (Voter's List)
SEDA ON KERGE KONTROLLIDA!

KIRJELDAME SEDA ALLPOOL.

Teatame siinjuures, et meie Metro Toronto linna sekretärid, vastavalt sektsioon 24 Municipal Elections Act (1977), muudetud, oleme pannud ülesse valijate nimekirja meie büroodes 15. oktoobril 1980 ja need nimekirjad jäävad sinna kontrollimiseks. Siinjuures meie kutsume ülesse kõiki valijaid kontrollida neid nimekirju, kui vajalik otsekohe võtta samme nende parandamiseks. VASTAVAD FORMULAARID selleks on saadaval sekretäri büroos vastavas Linnaosas.

KUIDAS SEDA KONTROLLIDA?

SEE ON KERGE.

Teil on õigus olla valijate nimekirjas, kui olete 18. aastat vana, või saate seda enne 10. novembrit 1980, olete Kanada kodanik või teil on Briti kodakondsus ja elasite oma linnaosas ajavahemikul 2. sept.—22. okt. 1980. Kontrollige nimekirja sekretäri büroos või helistage linnaosade büroosse alltoodud numbritel.

CITY CLERK'S BÜROO ON AVATUD PARANDUSTE TEGEMISEKS JÄRGMISTEL AEGADEL:

Tööpäevadel alates 15. oktoobrist—22. oktoobrini kl. 8.30 hom.—8.30 õ.

Linnaosa	Telefoni No.	Aadress
East York	465-2443	550 Mortimer Avenue
Etobicoke	626-4550	Civic Centre
North York	224-6070	5100 Yonge Street
Scarborough	296-7285	150 Borough Drive
Toronto	367-7800	City Hall
York	653-2700	2700 Eglinton Ave. W.

VIIMANE PÄEV SOOVIAVALDUSTE VASTUVÕTMISEKS ON 22. OKTOOBER.

Wm. Alexander, Jr., Clerk, Borough of East York
P. F. Cloutier, Clerk, Borough of Etobicoke
E. Roberts, Clerk, City of North York
J. J. Poots, Clerk, Borough of Scarborough
R. V. Henderson, Clerk, City of Toronto
H. G. Courtman, Clerk, Borough of York

Kasulik teada

TÄIENDAVALT PENSIONÄRIDELE MAKSUSOODUSTUSEST

Augustikuus käsitasin olulisi muudatusi Ontario omavalitsusmaksude soodustustest pensionäridele. Loodetavasti on enamus juba valitsuse poolt saadetud küsimuslehele reageerinud ja nüüd juba oma sissetulekut kuni $500 ulatuses pluss $50 rikastanud.

Kuna mõningad erakorralised olukorrad jäid puuduliku informatsiooni tõttu käsitlemata, on oluline seda küsimust veelkord meenutada.

Isikud, kes ei oma õigust vanaduspensionile (OAS), peavad vastava toetuse saamiseks täitma eraldi sooviavalduse, mille kaudu tehakse kindlaks isiku vanus ja õigus elukohale Kanadas. See hõlmab eriti hiljutisi immigrante.

Kui kaks pensionäri elavad koos, s.o. jagavad sama eluaset ja ei ole omavahel abielus, siis peab kumbki täitma eraldi sooviavalduse vormi, kuid tagastama need koos samas ümbrikus.

Kui üürilisel puuduvad kviitungid või pangast tagasi saadud tshekid üüri maksmise tõenditena ja üürile andja keeldub oma allkirjaga üüri saamist tõendamast, siis võib sooviavalduse saata ilma selle allkirjata, märkides ära põhjused miks üürile andja keeldub tõendamast.

Pensionärid, kes on taotlenud omavalitsusmaksude vähendamist „The Municipal Elderly Resident's Assistance Act" alusel, peavad vastavalt taotletava summa aluseks olevatest maksudest maha arvama saadud soodustuse.

Farmerid saavad võtta aluseks ainult elukohale määratud omavalitsuse maksude osa, mitte aga osa mis määratud talupidamise majandamisel.

Kui keegi üürib välja osa oma majast, siis omavalitsuse maksude osa, mis on renditud osa kuludena arvestatav, kuulub üldsummast mahaarvamisele, s.o. ainult isiklikult kasutatav osa majale määratud maksudest on lubatud määratava toetuse ehk soodustuse aluseks.

Kui pensionär lahkus Ontariost 1. juulist 1980 või hiljem, siis ta võib siiski taotleda Ontarios elatud aja eest maksudest või üüri arvel toetuse saamist. Kuna vastav seadus jõustus 1. juulil, siis tõenäoliselt enne 1. juulit lahkunud ei oma seda soodustust.

Kui pensionär abiellub aasta kestel, s.o. enne toetuse sooviavalduse täitmist, olenemata, et teine abielupool ei ole pensionär, siis on arvestamise aluseks mõlema abielupoole maksud või üürid, liidetuna enne ja pärast abiellumist.

Abielu lõhenemise (separation) korral, kui mõlemad abielupooled on pensionärid ja omavad eraldi residentsi, siis võivad mõlemad taotleda toetust. Sama kehtib, kui eraldumine toimub tervislistel põhjustel. Koos elatud aja eest tuleb aga üür või maksud jagada pooleks. Kui aga toetussooviavalduse täitmise ajaks elatakse koos, siis võidakse täita vaid üks sooviavaldus, mille aluseks on mõlema maksud või üürid kokku.

Pensionäride surma juhtumid 1980. aastal tuleb eraldada kahte kategooriasse:

a) Kui pensionär suri enne 1. juulit s.a., siis kokkuvõttes võiks märkida, et kohaldamisele tuleb tema seadusliku esindaja kaudu seni kehtinud „Property Tax Credit" võimalus, s.o. taotlus koos tulumaksulehe täitmisega.

Lesestunud abielupool, kui 65 aastane või vanem, võib aga taotleda toetust kogu aasta ulatuses (Property Tax Grant).

b) Kui pensionär suri pärast 1. juulit, 1980, siis pärandustombu hooldaja võib täita sooviavalduse soodustuse ehk toetuse saamiseks (Property Tax Grant).

Kui lesestunud abielupool on ka õigustatud selle toetuse saamiseks, siis pärandustombu kõrval võib lesk täita eraldi sooviavalduse. Arvesse võetavad maksud või üür, selle aja eest kui lahkunu veel elas, tuleb aga jagada võrdselt lahkunu ja lese vahel.

Täielik $50 müügimaksu toetus (Sales Tax Grant) makstakse nende pensionäride surma korral, kes surid pärast 1. juulit s.a., kui testamendiäitja selleks saab sooviavalduse.

E. Soomet

USA rootsi leht eestlasist

Selle mandri kõige vanem (108 a.) ja juhtiv rootslaste ajaleht „Nordstjernan Svea" avaldas septembri keskel terve lehekülje suuruse ülevaate eestlaste ülemaailmsetest pidustustest Rootsi pealinnas. Artikkel, mille autoriks ajakirjanik B. Parming pealkirja all tõlkes „Laul üle mere...", toob ka eriosa eestlaste ja rootslaste vahekordadest läbi aegade ja eestlaste osast tänapäeva Rootsis. Artikel on illustreeritud pildimaterjali ja Balti ruumi kaardiga.

Kalev-Estienne Etobicoke'is

Kalev-Estienne võimlemiskool on laiendanud nüüd oma tegevuse ka Etobicoke'i, teatab kohalik ajaleht. Evelyn Koopi seletusel on moodsa võimlemise treeneriks Yolanta Alexandra Czarnogorski, kes Poolast immigreerus Kanadasse vähem kui aasta tagasi.

R. S. KANE Ltd.
MATUSEMAJA
4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

Eesti arst valvekorras

18. ja 19. oktoobril
dr. V. Kasari 532-9863
25. ja 26. oktoobril
dr. A. Mae 493-7231

Moskva eitab segamist

STOKHOLM (EPL) — Seoses streikidega Poolas alustas N. Liit lääne saatejaamade itta suunatud saateid segama. Peale Radio Liberty ja Free Europe Radio, milliseid on kogu aeg segatud, lasti segamisjaamad peale ka Voice of Americale, inglise BBC-le ja saksa „Deutsche Welle'le".

USA välisministeerium protesteeris Voice of Ameerica kui ametliku raadio segamise vastu N. Liidu suursaatkonna juures Washingtonis. Sealt vastati, et N. Liit üldse ei sega mingeid saateid ja neil puudub üldse informatsioon mingisugusest häirimistegevusest.

Tegelikkuses on aga „müra" peale tulnud vene jt. ida keeltes saadetavatele raadioprogrammidele nii pea kui nendele keeltele üle mindakse.

USA Eesti Rahvuskomitee on esildises valitsusele nõudnud, et N. Liidu tähelepanu juhitakse Helsingi kokkuleppele, milles selle maa valitsus on nõustunud vaba informatsioonivahetusega.

REALISTID!

Tallinna Realistide Koondise järjekordne koosviibimine toimub reedel, 24. okt. s.a. kell 7.30 õhtul „Tartu College'i" restorani ruumes. Kõik realistid teretulnud.

Ainult narrid tähistavad vananemist!

Greta Garbo veetis oma 75 a. sünnipäeva hariliku päevakavaga, mis algas tunnise jalutuskäiguga nagu igal hommikul ja sellele järgneva hommikueinega koos oma lähemate sõpradega. Omaaegse suure filminäitleja elukoht on Shveitsi väikeses suvituslinnas Klosteris. Greta Garbo ei tähista oma sünnipäevi vaid ütleb, et seda teevad ainult narrid.

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused ja testamendi-pärandused on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.
EESTI MAJA, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Elli Kalvik

ILURAVI

Jumestamine pildistamiseks

KÜSIMUS: Fotod modellidest näivad alati nii head, kuid kui lasen endast kas või passipilti teha tundub mulle, et näen sellel välja halvem kui tegelikult. Meil on perekonnas ettenäha pulmad ja kuna elame väikeses ühiskonnas, kus puudub elukutseliste abi, siis palun kirjeldage kuidas oleks võimalik kaasa aidata värviliste piltide puhul, et saavutada enamvähem loomulikku efekti?

— Teil on õigus, et modellid näevad alati head fotodel ja tavalisel inimesel on raske saavutada sama efekti. Eriti ilmneb see värvilistel fotodel, sest kaamera valgustus neutraliseerib mõningaid värvitoone, nim. sinise varjundiga roosasid ja punaseid. Pealegi teavad fotograafid ja moeeksperdid, et hea foto saavutamine oleneb palju ka õigest ja osavast jumestamisest.

Siin on mõningaid näpunäiteid kuidas võite end jumestada värviliste võtete jaoks nagu seda modellid teevad olgu see siis pulmade, koolilõpetamise või ükskõik milliste värviliste fotode puhul.

1) Kasutage jumestamiskreemi või vedelikku, mis on tumedam kui Teie näonahk, sest kaameravalgus vähendab värvitooni tugevust.

2. Varjundage silmi hallikasroheliste hallide ja pruunide toonidega s.t. „eyeshadows", mis oma segus ei sisalda punast tooni. Samuti hoiduge tugevalt läikivatest hõbedat ja pärlmutrit sisaldavatest toonidest. Viimased peegelduvad tagasi kaameravalgusesse ja jätavad fotole ainult heledad laigud.

3. Kasutage nii vähe kulmu- ja silmaääre pliiatsit kui vähegi võimalik, sest tumedad jooned näivad tumedavamaina fotograafias. Tumedalt värvitud kulmud teevad näoilme teravaks ja liiga tugevad tumedad jooned silmade ümber sulgevad silmad. Liiga palju ripsmetuzhi jätab mulje nagu kasutaksite valeripsmeid.

4. Üleminnes ühelt varjundilt teisele olge eriti hoolas, et ei jääks piirjooni, sest kaamera kahekordistab nende tugevust.

5. Kasutage kreemitaolist ruuzhi, sest puudrisisaldavusega ruuzhid kaotavad oma värvi fotodel. Värvitoonidest on parimad pruunikad punased kuna kaameravalgus neutraliseerib värvid, mis sisaldavad sinist.

6. Puudrit kasutage väga tagasihoidlikult. Harjake ära vastava puudriharjakesega kõik lahtine, nii et jääb vaid läiketa jumestus.

6. Huulepulga toonidest annavad parimaid tulemusi fotograafias keskmises tugevuses selged punased, orangepunased ja roostepunased toonid. Hoiduge kasutamast sinise ja pruuni varjundiga toone ja pärlmutrilisi läikivaid huulepulki. Juhul kui kasutate huulteläiget „lipgloss'i", siis jällegi väga tagasihoidliklt ja segage hästi vastava huulepulgaga, sest vastasel korral jääb fotole ainult läige ja huuled mõjuvad kahvatuina.

Kõigi nende ainetega on soovitav praktiseerida, et selgusele jõuda kui palju või kui tugevalt neid kasutada vastavalt Teie jumele, juuksevärvile ja ka isikupärasusele. Ei tohi ka unustada vanust, sest noor tütarlapselik pruut vajab miinimumi jumestamist, kuna daamilikult sofistikeeritud pruut rohkem jne. Ainult nii saavutate ilusa isikupärase jumestuse, mis on meeldiv nii fotodel kui ka külaliste pilkudele. Sageli patustatakse selle vastu et tehakse peopäevaks uus erinev soeng ja uus „makeup". Nii tunnete end ebamugavalt võõrana ja üllatate ka sõpru, kuid see ei ole enam Teie. Kui aga annate aega uuendustega harjumiseks ja katsetate muudatustega varem, siis on veel aega neid muuta ja lõpptulemus ei ole enam teatraalne vaid loomulikult ilusana näiv pruut.

(Küsimused vastamiseks saata „Mele Elu" toimetusse voi otseselt Elli Kalvik, 166 Sherwood Ave. Apt. 2. Toronto, M4P 2A8, tel. 483-1545.)

Oma lugupeetud Kogu liiget

JOHANNES UUESOO'D

mälestab sügavas leinas

EESTI END. POL. AM. KOGU

Kallist ristiisa ja onu

JOHANNES UUESOO'D

leinavad

MATI Rootsis ja
AINA Eestis

Kauaaegset perekonna sõpra, head eestlast

JOHANNES UUESOO'D

mälestame kurbuses ja tunneme kaasa lahkunu abikaasale leinas

ALEKS KOPPEL perega
SIINA KESKKÜLA
ALF. LEIVAT perega

Kallist ema, vanaema ja ämma

MARTA AVIK'UT

sünd. Ruutopõld

kes lahkus meist 15. oktoobril 1975

mälestavad leinas

TOOMAS AVIK Kanadas
HANS, JACINTA ja FRANCIS AVIK'ud
Kalifornias, USA

Avaldame kaastunnet Evi'le perekonnaga armsa ema

ELSA RAUDSEPP'A

surma puhul

TORONTO PÕHJALA TÜTRED

Parkimine Toronto südalinnas keelatakse?

Metropolitan Toronto võtab kaalumisele parkimise keelustamise südalinnas järgmisel koosolekul. Kui see määrus otsustatakse jaatavalt, on Dundas Str. lõunasse Front Streed'ini ja University Avenuest läänest kuni Jarvis Streed'ini idasse igasugune autode ja veomasinate parkimine keelatud. Kõik selles piirkonnas pargitud autod viiakse ära politseipoolt vastavatesse kogumisekohtadesse ja omanikul tuleb oma auto kätte saamiseks maksta umbes $50.—.

Uue määrusega tahetakse kiirendada liiklust, kuna praegune $10.— trahv ei ole küllaldane ja enamik autoomanikke, eriti äride müügiesindajad, ei pööra sellele mingit tähelepanu, kuna nende trahvid tasutakse firmade poolt, kelle teenistuses nad on.

Kõrgem trahv ja ajakulu auto kättesaamiseks on linnaisade arvates ainukeseks abinõuks südalinna liikluse kiirendamiseks. Vastuseis on selles piirkonnas asuvate äriomanike ja taksojuhtide poolt. Äriomanikud kardavad ostjaskonna siirdumist teistesse rajoonidesse, kus parkimine on vabam.

KUULUTUSED

palume talitusele anda KUNI KL. 8 ESMASPÄEVA ÕHTUL, et kindlustada nende ilmumine järgmises lehes.

MALE

ESTO '80 maleturniir

Stokholmis mängitud Esto-80 maleturniiri lõppes tulemustega:

Leho Laurine (Stokholm) 6 punkti (7 partiist), Riho Grünthal (Hyvinkää, Soome) 5 p., Alexander Hildebrand (Uppsala) 5 p., Leo Sepp (Stokholm) 4 p., Ülo Joonas 4 p., Teofil Tamm (Stokholm) 4 p., Mark Algvere 4 p., Indrek Aunver 3½ p., Ilmar Marksoo 3½ p., Erik Algvere 3 p., August Janson 3 p., Jaak Järve (Kanada) 2 p., Veljo Grünthal (Hyvinkää, Soome) 1 p., Herman Janson 1 p.

See, et mõned mängijad on saanud sama palju punkte, ei tähenda seda, et nad on jaganud teatud kohta, vaid nende järjekord on nii nagu eelpool märgitud.

Turniiri ülemkohtunikuks oli rahvusvaheline meister Eero Böök Helsingist.

Mängiti seitse vooru Monradi süsteemi (meenutab Shveitsi süsteemi) järgi.

Sõnumid ja teated palume toimetusele anda
HILJEMALT REEDEL,
et kindlustada nende ilmumine järgmise nädala lehes.

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses.

PIKA RASKE HAIGUSE JÄRELE UINUS IGAVESELE UNELE MINU KALLIS ABIKAASA

JOHANNES UUESOO

sündinud 30. mail 1897 Märjamaal
surnud 9. oktoobril 1980 Torontos

sügavas leinas

abikaasa ELVINE UUESOO

SURMA LÄBI LAHKUNUD VENDA JA ONU

JOHANNES UUESOO'D

leinavad

vend REIN ja
VENDADE LAPSED Eestis

LAHKUS ARMAS ABIKAASA JA HEA ISA

dr.agr. ELMAR JASKA

sünd. 2. mail 1910 Viljandimaal
surn. 8. oktoobril 1980 Ottawas

leinavad sügavas kurbuses

abikaasa AIME ja
tütar LEEVI SUIGU abikaasaga

LAHKUS MEIE ARMAS

JOHN HENRY MADISON

sünd. 17. veebruaril 1897 Pärnus
surn. 20. septembril 1980 Georgias
maetud Miamis

Mälestavad sügavas kurbuses

ABIKAASA
TÜTAR perekonnaga

ARMAST ISA JA VANAISA

ERICH AMOS'T

sündinud 1. detsembril 1906 Antslas
surnud 10. oktoobril 1980 Georgian Bay's

leinavad

tütar EVE abikaasa ELLIOTT'iga
tütar KRISTA abikaasa TEAS'ega ja
lastelapsed ELLIOTT, SONDRA, DAWN, IVO ja KAILI

Puhka rahus
kallis isa.

Kirstupanek ja matusetalitus kolmapäeval, 15. oktoobril kell 2 p.l. Trull matusemajas 2704 Yonge St. Matmine York kalmistul.

Kapten

LUDVIG SAAR't

mälestab leinas

EESTI OHVITSERIDE
KOGU KANADAS

JURISTID

ENN ALFRED

ADVOKAAT — NOTAR

Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay

Telefon: 869-1777

24-tundi telefonivalve

KIRIKLIKKE TEATEID

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
Praost E. Lepik. Tel. 1-519-941-4309
RR 5. Orangeville, Ontario

Pühapäeval, 19. oktoobril kell 3 p.l. toimub LÕIKUSEPÜHA JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Lahkunute mälestamine. Teenib ja jutlustas preester E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel. Laululehed.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik, Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478

Pühapäeval, 19. oktoobril kell 5 p.l. USUPUHASTUSPÜHA ja KOGUDUSE 29. AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS ja PÜHAPÄEVAKOOL. Solist Elna Libe. Järgneb päevakohane koosviibimine.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus 501 Davisville Ave., Toronto, ning iga esmaspäeval kell 18.00—19.00 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL

Pühapäeval, 19. oktoobril kell 10.15 hommikul PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 hommikul JUMALATEENITUS. Kõneleb J. Puusaag, solist K. Medri. Kell 6 õ. VÄLISMISJONI ÕHTU.

Hamiltonis pühapäeval, 19. oktoobril kell 3 p.l. YMCA saalis piibli selletus, kõneleb J. Puusaag.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 19. oktoobril, JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul. Pühapäevakooli algus. Palutakse 3.—10. aastased lapsed tuua.

Pühapäeval, 26. oktoobril USUPUHASTUS-PÜHA JUMALATEENISTUS koos läti kogudusega, kell 11 hommikul. Laulab läti koguduse segakoor. Uute altari riistade ja küünlajalgade õnnistamine. Läti koguduse emeritus õpetaja A. Chops'i 75. a. sünnipäeva tähistamine. Kohvilaud.

Jutlus ingliskeeles. Liturgia ja kiriku palved Eesti ja Läti keeles.

Eriti segaabielu paarid kutsutud.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 19. oktoobril, kell 11 hommikul. Solist — Tamara Norheim. Laulab noortekoor Lootus Rosemarie Lindau juhatusel. Organist: Inga Korjus. Teenib koguduse õpetaja O. Puhm.

LEERI ALGUS USUPUHASTUSPÜHAL, pühapäeval, 26. oktoobril kell 11 hommikul. Õnnistamine pühapäeval, 3. mail 1981 St. Pauli Anglikan kirikus kell 2 päeval. Registreerida koguduse õpetaja kõnetundidel — teisipäeviti ja neljapäeviti kell 6-st 8-ni õhtul.

Naisringi kokkutulekud kolmapäeviti kell 6 õhtul Naisringi ruumes.

Noortekoori harjutus pühapäevil kell 7 õhtul naisringi ruumes.

Näitemüük pühapäeval, 12. novembril pärast jumalateenistust. Näitemüügi annetuste ära toomise viimaseks tähtpäevaks pühapäev, 5. november.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: teisipäeviti ja neljapäeviti kell 6—8 õhtul. Muul ajal kokkuleppel.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Pastor Allan Laur
141 Clark Ave. Unit #30
Thornhill, Ontario
L3T 4P4
Tel. 889-8173

Laupäeval, 18. oktoobril kell 7 õhtul PIIBLITUND. Kõneleb H. Söderholm.

Pühapäeval, 19. oktoobril kell 1.15 PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja täiskasvanuile. Kell 2 p.l. UMALATEENISTUS. Kõneleb G. Pitka.

Teisipäeval, 21. oktoobril kell 7 õht. PALVEÕHTU.

Armast vilistlast

dr.agr. ELMAR JASKA

sünd. 2. mail 1910 Viljandimaal
surn. 8. oktoobril 1980 Ottawas

leinab

KORPORATSIOON ROTALIA

Armast Korporatsioon Rotalia vilistlast

dr.agr. ELMAR JASKA'T

sünd. 2. mail 1910 Viljandimaal
surn. 8. oktoobril 1980 Ottawas

mälestab

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel.: 698-7977 või 766-7853
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 19. oktoobril kell 1.30.

Koguduse 28. aastapäeva jumalateenistus on pühapäeval, 2. novembril kell 3 p.l.

Leeriõpetusest osavõtta soovijail teatada pärast jumalateenistust, kes seda seni veel teinud ei ole.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

OPTIKUD

J. RATAS

Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6231

PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.

KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Heilstada tel. 489-8811 ● 489-8002

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

938 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU, PLASTIK-PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	**376 College St.**
	319 Danforth Ave.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	**484 Queen St. W.**
Balint Book Store	**246 Spadina Ave.**
„Meie Elu" talituses	**958 Broadview Ave.**
Broadview Delicatessen	**141 Danforth Ave.**

THUNDER BAY

Finnish Book Store	**168 S. Algoma St.**

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	**133—135 Durham St. E.**

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas — 1 a. $27.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. USA-sse — 1 a. $29.00, 6 k. $15.50, 3 k. 9.50. Ülemeremaadesse — 1 a. $33.00, 6 k. $17.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga„ panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

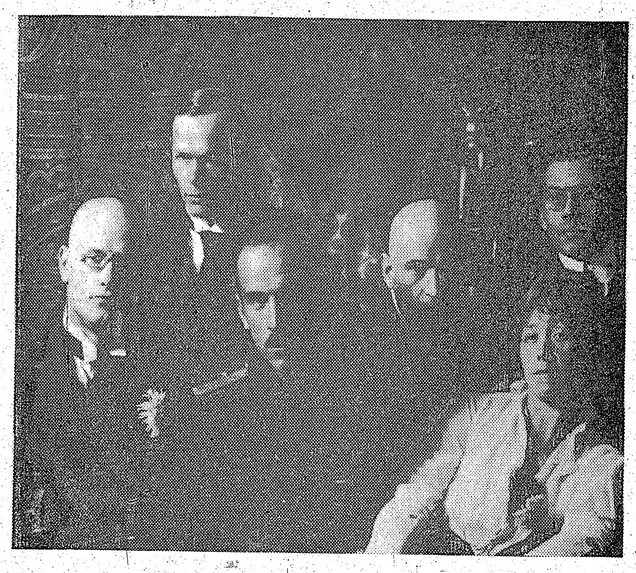

Siurulased 1917. a. — August Gailit, Hendrik Visnapuu, Johannes Semper. Artur Adson, Marie Under ja Friedebert Tuglas.

Marie Under

MÄLESTUS JA TÕOTUS

Nüüd mälestades seiskem palja päi:
mis võet meilt, meenutagem, ja mis meile jäi.
Kõik kaotused ja surma vahesein —
see hoiab püsti meid: meid liidab püha lein.
Me mure-kodu — seiskem selle ees
kui elav müür, nii nooruk, rauk, kui mees.
Arm selle mulla vastu rinnast rinda käib,
kus puhkab meie hõim, kus kasvab meie leib.
Meilt palju võetud — siiski meile jäi
me uhkus, au ning viha: seiskem püsti päi!

Marie Underit ei ole enam. Ent tema vaim ja luule, eesti rahva saatust rohkem peegeldav kui kellelgi teisel, jääb surematuks.

Ülal toodud luuletus kogust „Sädemed tuhas" (Orto, 1954), loodud saatuslikel aastatel sõja lõpul, on otse manifestatsiooniks eesti rahva hoiakule läbi kõigi katsumuste.

☆

25. septembril manalasse varisenud eesti suurim naisluuletaja Marie Under sündis 27. märtsil 1883 Tallinnas kooliõpetaja tütrena. Pärast tütarlastekooli lõpetamist töötas ta „Teataja" talituses, kuid esines ka juba kaastöölisena. Kokkupuuted seal Konstantin Pätsi, Ed. Vilde, J. V. Veski ja A. H. Tammsaarega avasid talle tee meie ühiskondlik-kirjanduslikku ellu. Kuid siis tuli vahepalana abiellumine, siirdumine Venemaale, tagasipöördumine — aastal 1906 — sünnilinna, tutvumine tuliselt kultuurihuvilise, kuigi kirjanikuna veel tundmata Artur Adsoniga, abielu lahutus ning fantastilise muinaslinnu „Siuru" nime kandva kirjanike rühma loomine. Under debüteeris värsikoguga „Sonetid" (1917), mis avas meile väravad eluroomu valdkonda. Aastal 1924 abiellusid Under ja Adson.

Meie omariikluse esimese kümnendi lõpuks oli Marie Underi kuulsus juba selline, et selle kõrvale me luules ulatus üksnes Gustav Suits. Ka tõlgiti Underit juba teistesse keeltesse. Luulele lisaks ta esines ka meisterliku tõlkijana. Kuid ta mõjutas ka uut sugupõlve (Kangrot, Talvikut, Alverit jt.), kellele ta sügavusi loodiv luule sisendas hoogu ja julgust suurimaiks vaimseiks otsinguiks.

Kodumaal ilmusid Marie Underilt järgmised luuletuskogud: „Sonetid" (1917), „Eclõitseng" (1918), „Sinine puri" (1918), „Verivalla" (1920), „Pärisosa" (1923), „Hääl varjust" (1927), „Rõõm ühest ilusast päevast" (1928), „Õhnevarjutus" (1929), „Lageda taeva all" (1930), „Kivi südamelt" (1935), valimik „Ja liha sai sõnaks" (1936), „Kogutud luuletused" I—III (1940) ja „Mureliku suuga" (1942). Neile järgnesid paguluses veel „Sõnasild" 1945), „Sädemed tuhas" (1954), „Südamik" (1957), „Kogutud luuletused," (1958) ja juubelikogu „Ääremail" (1963).

Aktiivseks jõuks, tugevasti õhutavaks ning mõttekujutust paeluvaks teguriks said meie vaimuelus juba Marie Underi „Sonetid". Oma vararemad luuletused koondas ta varakevadiselt õrna „Eelõitsengusse", kuhu vahete-vahel sekka ta poetas ka juba suviseid toone. Nii „Sonetid" kui ka „Eelõitseng" sisaldasid peamiselt armastusluulet, mis tollastes oludes oli hämmastavalt avameelne, aistiline ja hingeline ning läbini naiselik. Samuti on seda elamusi ülistav „Sinine puri". Kõik meie sõja-aja masenduse haarab „Verivalla", mille valusalt-tormiline vastuoksus jatkub ka „Pärisosas", kus kõigele muule lisaks ilmub vaatealale ka juba linn, kus luuletaja kogeb, et „seda suuremaks saab öö, mida väiksemaks sa vajud".

Järgmise Underi luuleperioodi moodustavad aastad 1923—1927. Siis äratas meid „Hääl varjust" ja meid valdas „Rõõm ühest ilusast päevast". Under häitab meile nendes kogudes, mis tõesti tundub reaalsusena, kuigi läbi selle reaalsuse vilgub ka kummituslikku. Sellest kõnelevad ta ballaadid kogus „Õhnevarjutus", milledele võrdset ega väärset eesti kirjanduses ei leidu.

Kolmandas perioodis järgnevad juba rohkem kui tõsised suurteosed „Lageda taeva all", „Kivi südamelt" ja „Mureliku suuga". Underi meeled on nüüd kõigele valla, ka müstikale. Veendume, et luuletaja seisab oma võimete tipul. Seega võiski siis Under kirjutada eepose meie saatuseaastaist ja meie kannatusist. Seda, mida Under ütleb luuletuskogus „Mureliku suuga", tundis temaga koos kogu meie maa. Lihtsates sõnades ja liigutavais rütmides löi ta värsid, mis helisevad läbi aegade.

Marie Under „Siuru" päevil 1918. a.

Üldiselt kogu Underi luule lõhestub meeleoluliselt kaheks — süngeks südaööks ja rõõmsaks päevapooleks. Südaöösse kuuluvad masendusmeeleolud, päevapool aga on selle vastu kaasakutsuvalt hele ja ergas. Varasemas loomingus oli poetessi luuletaja-mina naiselik, hilisemas üldinimlik. Ka ta nägemused on enamikus üle-isikulised, maailmakõiksuse ürgseid probleeme tunnetavad. Värside elustamiseks kasutab Under ohtralt poeetilisi kõnekujundeid — võrdlusi, metafoore ja sümboleid. Loodus on talle meedium, mille kaudu ta oma probleemele läheneb, kuid loodus on ühtlasi ka ta otsingute tundeliselt vibreerivaks taustaks.

Ta luule on eluline selle sõna kõige täiemas mõttes, samuti on sellele vööras elueitus. Ka oli Marie Under alati seda, kes ta on: suur luuletaja ja suur inimene, kellel pole maski ning kes paneb enese täielikult ja varjamata oma värssidesse. Seepärast haarab meid ka Underi luules just selle jõud, tuli ja tundepuhtus.

Endine malemeister suri Kalifornias

San Diegos suri 18. sept. eesti maletajatele hästi tuntud mitmekordne Kanada malemeister Frank Anderson. Ta oli aastaid silmapaistvamaid maletajaid, kes olümpiamängudel esindas Kanadat, mängides 1. ja 2. laual.

1. ja 2. nov. Eesti Majas

SAARNIIDU KUNSTINÄITUS

Õhtu kuuele naislüürikule

....NEW YORK (M. E.) — Rohketest sügislilledest kaunistatud New Yorgi Eesti Maja äsja maitsekalt renoveeritud saalis juhatati kohaliku eesti naisklubi 42-se tegevushooaja avaõhtu sisse mälestusliku leinasoisakuga, mis koos klubi esinaise Juta Kurmani saatesõnade, näitleja Aime Martinsoni hingestatud deklamatsiooni ja Johannes Talli „Meditatsiooni" helidega noorelt tshellokunstnikult Kristiina Vaskalt oli pühendatud hiljuti surnud luuletaja Marie Underile. ....

....Saalitäis publikut elas järgnevalt kaasa sisukale õhtule, mille peaõhk oli asetatud kuue tänapäeva naislüüriku elu ja loomingu kildude esitamisele Välis-Eestist. Nendeks olid Salme Ekbaum, Urve Karuks ja Ilme Ivand-Mang Kanadast, Aita Illison-Pank Austraaliast ja Tiina Kirss ja Aime Andra-Martinson USA-st. Sellele auditooriumile oli valdavalt nende luule esmakordne, vaatamata, et mainitud kuue loomingust on teatav osa trükimusta näinud. Aime Andra-Martinson, kes koos Lääneranналt naasnud Kadi Karistiga vaheldumalt rakendus ka õhtu deklamaatorina, ütles ise, et temale on ta luulelooming olnud vaid mitmesuguste huvialade üks lisand, kusjuures ta ei nimetaks saavutusi sellel alal vast mitte luuleks vaid tagasihoidlikumalt värssideks. Ometi nende ettekandele järgnes publikult head kviteeringut noteeriv elav aplaus.

Igalt naislüürikult esitati katkeid nende luuleloomingust, seletusi sarja raamistamisel ja vahele tikituna andis tabavalt Aire Salmre. Omapärased ja erilist huvi pakkuvad olid aga Ilme Ivand-Mangi humoristlikus stiilis kiri „Meie Elu" reporteri seisusest abielu sadama ning hilisemad eluseiklused kuni tänapäevase olukorrani, ja Austraalias eluneva Aita Illison-Panga filosoofilised tõekspidamised seoses Taara-usu omaks võtmisega — milliseid luges referent Salmre ja kutsusid esile tugeva aplausi.

Lüürikat tasakaalustas noore muusikaüliõpilase Kristiina Vaska hea tasemega esinemine tshellol, kus teda klaveril saatis täiuslikus koostöös tema tädist klaverikunstnik Juta Vaska-Zacharski. 17-aastasel Kristiinal on „hea kõrv ja ilus toon" ning küllaldane tehnika. Eesti autoreist mängis ta K. Raidi „Meenutus" ja H. Elleri „Prelüüd", mõlemaid laitmatult ja kaasahaarava sisseelamisega. Tal on eeldusi oma-alaseks heaks karjääriks.

Igakuiseid kulturiõhtuid on naisklubi korraldanud juba 30 aastat. Selle kestel on esinenud umbkaudselt üle 6—7-saja kunstniku ja referendi, mis on määratult suur arv. Pikka aega on nende peaorganiseerijaks olnud klubi üks juhtivaid „hingi" — Juta Kurman, kelle ainulaadset ja kiitust pälvivat töökoormat ei ole võõrastaval viisil krooninud ükski laureaadi ammugi väljateenitud tiitel. Alates sellest hooajast korraldatakse neid kultuurilisi klubiõhtuid ainult iga kahe kuu järele.

B. P.

Vaipade ja mööbli PUHASTUS auruga (steamcleaning)
Helistada ERIK LOKBIK tel. 447-9834

KUHU MINNA?

☆ Neljap., 16. okt. Trinu-õhtu Peetri kiriku ruumes algusega kl. 7.30 õ.
☆ Laup., 18. okt. sümpoosion „Balti identsuse säilitamine" Läti kultuurimajas, 4 Credit Union Drive, Don Mills, algusega kl. 1.30 p.
⊙ Laup., 18. okt. Toronto Eesti Seltsi Sügispidu Eesti Majas algusega kl. 7 õ.
☆ Pühap., 19. okt. Lakewoodi Eesti Teatri esituses Lembit Kooritsa muusikal „Emajõel" Eesti Majas algusega kl. 3 p.l.
★ Neljap., 23. okt. Ene Runge loeng Alandusklubis, Eesti Majas, algusega kl. 8 õ.
★ Laup., 25. okt. Eestlaste Kesknõukogu Kanadas tuluõhtu Eesti Majas algusega kl. 7.30 õ.
★ Pühap., 26. okt. Kammerkontsert Heliconian Hall'is algusega kl. 3.30 p.
☆ Esmasp., 27. okt. prof. Jaan Terasmäe loeng Tartu Instituudis, Tartu College'is, algusega kl. 19.30.
☆ Laup., 1. ja 2. nov. J. Saarniit'i kunstinäitus Eesti Majas.
☆ Pühap., 2. nov. Kanada Eesti Teatri esituses „Kohtumine vanas majas" Lawrence Park Collegiate saalis algusega kl. 7 õ.
☆ Pühap., 2. nov. Esto '80 film Eesti Majas algusega kl. 4 p.l.
☆ Laup., 1. nov. Toronto Eesti Meeskoori kontsert-ball Holiday Inn'is Wynford Dr. algusega kl. 6 õ.
☆ Pühap., 2. nov. Mulkide koosviibimine Tartu College'is algusega kl. 3 p.l.
☆ Laup., 8. nov. lõidlaste mardipidu Eesti Majas algusega kl. 8 õ.

Mitmekultuuri Teatrifestival esitab Kanada lavaloomingut

Ontario Mitmekultuuri Teatriühing, mis juba aastaid on tegutsenud etno-kultuuriliste teatrite edutamise huvides, kuid seejuures pole kunagi täiel määral saavutanud oma primaarset eesmärki kultuuride-vahenduse osas, on seekord astunud sammu väljaspoole, — vahendamaks kanada lavaloomingut vähemusrahvuste teatrite kaudu nende rahvuskaaslasile.

9. igaaastane Ontario Mitmekultuuri Teatripidustus leiab aset St. Lawrence for the Arts — Town Hall'is 1. kuni 23. novembrini.

Avaetenduseks on Ted Galay näidend „Pärast Baba matust", mis esitatuna inglise keeles, võitis 5 auhinda Theatre Ontario 1980 festivalil Peterborough's ja esindas Ontariot üleriiklikul mitmekultuuri festivalil Edmontonis.

Sama lavastus kantakse ette ka rahvusvahelisel amatöörteatrite festivalil Monacos, augustis 1981.

Avaetendusele järgnevad kaheksa teist kanada näidendit, esitatuna ungari, soome, tsehhi, itaalia, hispaania, serbia ja ukraina ning indiaanlaste teatrigruppide poolt.

Eesti teatrid, samuti nagu poola, saksa, läti ja leedu teatrid seekordsest teatrifestivalist osa ei võta. Kanada Eesti Teatrit, kaaluvail põhjustel eemale tõmbunult selle teatri keskorganisatsiooni tegevusest, on küll tungivalt mõjutatud taas liituma organisatsiooni ja selle aktiviteetidega.

9. augustil OMTA poolt korraldatud pressikonverentsil tervitas koosolejaid kõigepealt teatri-keskühingu president Guenther Petricek, andes seejärel sõna linnapea kandidaadile Art Eggleton'ile, kes tervitas kõiki, kes teatripõllul töötavad kanada kultuuri hüvanguks.

Linnapeaks saades lubas ta tõhusat toetust kultuurigruppide isetegevuse edutamiseks.

Teatrite keskorganisatsioonide juhatuse ringkondadele ei ole antud mingeid konkreetseid lubadusi tuleviku majanduslike väljavaadete osas.

Kultuur peab end ise majandama!

V. A.

Võrulaste Koondise Sügispeo

ettevalmistused on hoidnud koondise juhatuseliikmed hoolsas tegevuses. Pidu toimub Eesti Majas 15. novembril algusega kl. 7.00 p.l.

Peo eeskavaline osa algab kl. 7.30 „Piibarikoori" avamänguga „Kas tunned maad..." ja „Minge üles mägedele" mille järele koondise „Kandlemehe", sõrmitsedes kandle keeli, esitavad endiste külapillimeeste tantsulugusid. Peo teadustaja A. Tuvikese koostatud „Tammula vanake pajatab" lõpeb ühislauluga „Haanjamiis".

Koondise esimehe A. Kelderi tervitussõnadele järgneb „Kannel armas..." ja „Laulu sinust kodumaa" mille esitavad „Võru lauluvelle sõsaratõga".

Piibarikoori avavaltserile järgneb muidugi rida vanu tantsulugusid, et meelde tuletada endisi tantsusamme. Ei puudu ka ringmäng ega „perekonna valss". Tõsiste tantsuhuviliste teenistusesse astub Georg Iltal, hoolitsedes, et jalakeerutamisel ei tuleks vahet.

Koondise naispere hoolitseb, et laudadel on suupisted.

Senini on Võrulaste Koondise poolt korraldatud peod olnud rahvarohked ja loodetavasti leiab ka eelolev sügispidu arvukalt külastajaid.

Seedrioru talgud

Seedriorul on traditsiooniks kõiki vajalikke korrastustöid teha ühiselt vabatahtlike talgulistega. Nii oli ka nüüd, suvise hooaja lõppedes talve tulekul. Laupäeval, 4. oktoobril olid Seedriorul koos talgulised korraldamas suvikodu seadmeid ja maaala-

Samal õhtul oli töötegijatele tänuks Seedrioru sihtasutise juhatuse poolt korraldatud Seedrioru Peamajas koosviibimine rikkaliku einelauaga, mille eest hoolitsesid virgad perenaised.

Ullatuslikult esinesid laulu- ja muusikaprogrammiga sopran A. Tera ja hr. Edur akordeoniga.

Talgulisi tervitas ja tänas dr. V. Tammemägi. Kulude katteks korraldati loterii.

Prof. Ilse Lehiste käis Eestis

Nagu „Kodumaa" teatab, on septembri alguses Tallinnas viibinud ENSV Teaduste Akadeemia Keele ja Kirjanduse Instituudis Ohio ülikooli keeleteaduse professor Ilse Lehiste, kes ühtlasi on USA lingvistika ühingu presidendiks.

Vastuvõtjaks oli instituudi Stalini ajastul kultuuripolitrukina eriti silma paistnud direktor Endel Sõgel.

Nihitsa veste

KERGE POLE KELLEGIL

Ei meil pole kerge kellegil, ei mul ega Matsalu parunil. Nii tröösti Eesti Vabariigi kodanikud üksteist, kui oli juttu või urisemist selle raske ilmaelu üle. Nurisemist on ka siin eksiilis, ehkki peaksime mitu korda päevas tänama taevataati, et võime elada vabade inimestena väljaspool nagaika aktsiooniraadiust.

Loomulikult maksab ka siin tõde, millest juttu seesinatse jutialuse pealkirjas. Mõned arvavad, et demokraatlike riikide valitsejatel on kerge elu. Muudkui liiguta sugupärast lõualuid, kuluta püksipõhjaga parlamenditooli, tõsta vajaduse korral kulpi ja raha tuleb nagu valet „Tassi" servast. Nii lihtne see asi ka ei ole. Pole näljaasi öelda vaga vöörmündri näoga rahvale ebatõtt näkku ja see järgmisel päeval maha salata. Ka nõuab teatud taset oskus vastata kümne minuti jooksul küsimusele nõnda, et küsija on pärast sama tark või loll kui enne küsimist. Muidugi pole ka kerge leida loomariigist või inimese ebaviisakatest kehaosadest parajat nimetust poliitilise vastase tituleeri miseks. „Siga" on liiga labane. Seda oskab öelda iga kraavihall. Parem on juba „Tutanhhamoni aegne peekon". See näitab juba teatud määral kooliharidust ja poliitilist kultuuri. Ebasündsaid kehaosi võib nimetada ladina keeles seoses mõne liiderliku inimesega antiikajast. Ja lõpuks peab olema poliitikul palju enesevalitsemist, et mitte lajatada sõimajale teleripublikumi silme ees rusikaga keset kärssa.

Paljud arvavad, et kirikhärradel on kuldne elu. Vastandina Pühakirja sõnale võivad nad kuus päeva nädalas hingata ja ühel päeval veidi juttu rääkida. Lisaks sellele ei pea nad palehigis oma leiba sööma. Päris õige see ei ole. Iga vähegi kirikhärra termiinkalender on täis nagu tööstuse mänedzheril. Jutlustamine on talle samasuguseks kosutuseks nagu uinak kirikulisele. Aga leeriõpetus ja usuõpetus antiautoritaarse kasvatuse väärproduktsioonile on üks väga kibe leib. Ega muidu poleks üks kõrgem vaimulik Saksamaal tänavu kasvatamatule ja tülinorivale leeritüdrukule vastu vahtimist andnud. Selleks pidi olema tungiv põhjus.

Aga koolmeistril võib olla tõepoolest kuldne põli, arvavad need võhikud, kes on näinud koolimaja ainult väljaspoolt. Pool aastat tööd ja siis kuus kuud palgalist puhkust. Kui on löödud kuus kuud lahingut karvaste, kasimata rüblikutega, kelledest kodus isa ja ema enam lasi ei saa, siis oleks kuus kuud puhkust veel liiga vähe. Tänapäeva pedagoogidel peavad olema närvid nagu rangiroomad, et mitte maanduda närvikliinikus. Peale selle peavad nad enesekaitse huvides treenima poksi, karatet ja vabamaadlust, kui ei taha iga tättnina käest kere peale saada.

Tudengite kohta arvatakse ka, et nad löövad isa-ema või ühiskonna kulu ja kirjadega lulli. Tukuvad paar tundi auditooriumis ja siis kergitavad konvendis kannu. Ja kodukülas mängivad värvimütsiga laia lehte. See arvamine ei pea täies ulatuses paika. Paljud peavad kurja vaeva nägema õppimisega, teised peavad kuulama politrukkide sõna ja kolmandad töötama maalritena öövahetuses, et ilustada majade seinu töörahva paroolidega. Ja kõige kangemad peavad koaleeruma tänavahulgustega ning lööma ränki lahinguid politseimeestega. Ainsa hüvitusena saavad nad sel puhul riigi kulul pestud, ehkki politsei veeheitjad ei anna leiget vannivett.

Puhkepalgalistel näib olevat esimese pilguga vaadatuna päris mõnus talupoja olemine. Löö jalad kasvõi keset kõige kibedamat tööaega seinale ja raha tuleb. Põhimõtteliselt ei saa sellele vastu vaielda. Aga paljudel tuleb seda rahakest nii napilt, et hoiab suure surmaga hinge sees. Kui rahast peakski jätkuma, siis tekivad probleemid aja mahanottimisega, mille juures kulub palju saabast. Mõned saavad aga raha liiga palju ega oska sellega midagi peale hakata. Reisimiseks pole jõudu, viin ja tubakas ei hakka suuga kokku, lauluhäält ei ole enam ja mehelikud tundmused õrnemsoo vastu ka pensionile lastud.

Ja kuidas on lood kolumnistide, publitsistide, toimetajate, kirjasaatjate ja skribentidega? Panevad paar rida kirja ja raha tuleb nii, et löö kasvõi vaenlane rahakotiga surnuks. Sedasorti rahvas ei ole kunagi ujunud rahas. Aga nad vajavad suurt manööverdamisoskust, et mitte trampida nelja jalaga kalli kaasaegse võivitsikus või öelda pahasti pühade lehmade kohta. Peab oskama laveerida kõrvale, kui soovitakse teha simmanist kultuurilist üritust, metsakolka vallakasakast tuntud riigimeest või kalendrisaba kirjanikust Nobeli laureaati. Ja kui tuleb või mumeeste vahetus, siis võidakse leheneegri patud must-valgelt lugeda. Siis on ka kohe rõngas ninas.

Kokkuvõttes võib öelda: kerge on neil, kes meie ei ole. Umbes nii, et seal on hea, kus meid ei ole.

MÕTTESÄHVATUSI

Ühe abielumehe kohta, kes räägivad oma kogemustest, tuleb vähemalt kümme, kes oma kogemuste üle vaikivad.

☆

Tänapäeval on palju tüdrukuid, kes juba pärast esimest suudlust hakkavad memuaare kirjutama.

☆

Teadlased, kes ammutavad oma tarkuse ainult raamatutest, peaks riiulile asetama.

☆

Paljud inimesed räägivad raamatutest, aga neil on ainult panga- ja tshekiraamat.

☆

Abiellumiskeeld katoliku preestritele on ebaõige asi. Millega on nad selle eelistamise ära teeninud?

☆

Armastus esimesest pilgust on samavõrra mitteusaldusväärne kui arstlik diagnoos pärast käeandmist.

☆

Tagasihoidlikkus pärast suuri saavutusi on variserlik.

☆

Raamatutel on autunne — nad ei tule pärast väljalaenutamist enam tagasi.

☆

Jalgpalliväljak on ainsaks kohaks, kus võib täiest kõrist röökida, ilma et sind lauljaks peetakse.

☆

Ennem läheb täi soojast kasukast välja kui venelane Afganistanist.

☆

Kui üks naine teist sallib, on ta aus. Kui ta aga teist naist ei salli, on ta väga aus.

☆

Maine olemasolu märgatakse alles siis, kui seda enam ei ole.

☆

Küllalt oleks meile küllalt kui naabril rohkem ei oleks.

☆

Tänapäeval käivad mitmed riigid kepi najal, millega nad teisi peksavad.

Kogunud NIHITS

NALJAD

Rezhisöör noorele näitlejannale:
„Kui nii edasi läheb, siis saate mõne kuu pärast „Oscari"."
„Aga ei või ju teada. Võib-olla tuleb tüdruk."

☆

Kohtunik vargapoisile:
„Olete juba enne karistatud?"
„Ei, aulik kohtuhärra. Ikka alati pärast tegu."

☆

„Kui palju nõuate, kui värvite mu paadi?" küsib Juhannes maaldrilt.
„Kümme dollarit tunnis."
„Nii palju ei maksaks ma isegi Michelangelole."
„Kui see tüüp nii odavalt teeb, siis pole ta kindlasti ametiühingus."

☆

Majaperemees annab kergemeelsele Sohvile toavõtmed ja ütleb:
„Siin on kaks võtit teie korteri jaoks."
„Ja siin on üür," vastab Sohvi ja annab ühe võtme tagasi.

☆

Korteriperenaine allüürnikust tudengile:
„Kas pean teie tuba kütma või on teil sõbranna?"

☆

Silt ühes kiirsöögiklas Portsmouthis:
„Ärge rääkige Ayatollah Khomeinist sel ajal kui teised söövad."

☆

„Vabandust, mu härra," ütleb üks mees trammis teisele. „Teie istute mu kübara peal."
„Ma tean seda väga hästi," vastab teine külma rahuga. „Kas tahate juba maha minna?"

☆

„Miks kannavad ametnikud lipsu?"
„Nad panevad selle kirjutuslaua sahtli vahele, et nad magades selili ei kukuks."

☆

Silt ühe matusebüroo ees:
„Parkplats ainult stammkundele."